

OD PŘÍRODOVĚDECKY CENNÝCH LOKALIT ČASTOLOVICKA K MÍSTNÍM A POMÍSTNÍM NÁZVŮM II

Hana Voškerušová

Muzeum a galerie Orlických hor, Jiráskova 2, 516 01 Rychnov n. Kn., e-mail: hana.voskerusova@moh.cz.

ÚVOD

Příspěvek navazuje na první část, která byla publikována v předchozím sborníku Orlické hory a Podorlicko.^{109/} V úvodu první části jsou také vysvětleny hlavní smysl a záměr příspěvku a metodika jeho zpracování. Pro lepší srozumitelnost stručně zopakují základní fakta.

Koncepcí článku vychází z podobně zaměřených příspěvků o pomístních a místních jménech Opočna, které byly uveřejněny v předchozích svazcích sborníku. Jména jsou uspořádána abecedně a na rozdíl od příspěvku o Opočně jsou v tomto materiálu menší lokality v intravilánu obcí a měst (př. Čestice) nebo i v jiné větší lokalitě (např. *Malý Chlum*) přiřazeny pod heslo příslušné větší lokality. Pro lepší orientaci jsou v textu na příslušných místech abecedního pořádku vždy kurzívou uvedeny odkazy na tato podřazená hesla. Souběžně užívaná jména (ekvivalenty) jsou připojena v závorce za nejznámějším názvem lokality a upřesňující poznámky k některým z nich jsou uvedeny v její charakteristice. I na tyto názvy je odkázáno na příslušném místě abecedního pořádku. Za souběžnými názvy je v kulaté závorce k většině lokalit připojeno číslo, pod kterou je příslušné místo uvedeno na připojené mapce. Číselná řada začíná číslem 84, tj. číslem následujícím po posledním čísle první části příspěvku (uvedeným u *Zoubkovy louky*),^{109/} protože mapka je společná pro obě části. Nadto byla k většině lokalit dohledána čísla pozemkových parcel (p. p.), která jsou po pomlčce připojena za jméno příslušné lokality. Čísly odkazujícími k umístění na mapce a čísly pozemkových parcel nejsou charakterizovány vodní toky a všeobecně známé, většinou rozsáhlejší lokality, jejichž umístění je zřejmé. Výjimečně takto nejsou označeny také lokality, které se nepodařilo přesně identifikovat. V charakteristikách jednotlivých hesel jsou všechna v textu uvedená pomístní jména vyznačena kurzívou.

Do soupisu jsou zahrnuta i některá pomístní jména, která byla sbírána v šedesátých a sedmdesátých letech minulého století na popud Ústavu pro jazyk český AV ČR v Praze a jsou uložena v generálním katalogu

úseku onomastiky tohoto ústavu^{15, 35, 57/} i např. nověji vytvořené názvy prvků lokálních systémů ekologické stability území (ÚSESů), které byly často odvozeny od pomístních jmen a i když nejsou obecně známé, a patrně ani v budoucnu nevejdu do širšího povědomí, byly často vytvořeny velmi vhodně a tento soupis doplňují o další pozoruhodnější lokality mapované oblasti.^{4, 65/}

Příspěvek zároveň shrnuje některé důležitější výsledky floristického a vegetačního mapování z roku 2004^{108/} v porovnání s excerpovanou botanickou literaturou. K charakteristice jednotlivých lokalit je proto připojen i soupis významnějších zvláště chráněných, ohrožených nebo regionálně fytogeograficky významných druhů rostlin, které na nich byly v průběhu botanického výzkumu od konce 19. století zjištěny. Materiál tedy podává obraz přírody zdejší krajiny v jejích změnách od počátku soustavnějšího průzkumu do současnosti a poukazuje na závažnější zásahy, které citelně narušily nebo až zničily některé části přírody tohoto mikroregionu.

Širším územím Častolovicka se zde rozumí přibližně území mapového listu ZM ČR 1 : 10 000 - 14-13-13, tj. okolí Častolovic, Čestic, Hřibin-Ledské, Olešnice u Rychnova n. Kn. a severozápadní okolí Kostelce n. Orl. Toto druhé pokračování obsahuje katastry Čestice, Olešnice u Rychnova n. Kn., Hřibiny-Ledská a malou část katastru Rašovice.

Vědecká nomenklatura vyšších rostlin je převzata z *Klíče ke květeně České republiky*^{52/} a nomenklatura syntaxonů z práce *Rostlinná společenstva České republiky a jejich ohrožení*.^{61/} Vzhledem k množství excerpovaných pramenů uvádím odkazy číselnou formou.

Ještě jednou děkuji všem, kteří mi radou a cennými informacemi pomohli při terénní práci i při identifikaci pomístních jmen jednotlivých lokalit - jejich soupis je v první části příspěvku.^{109/}

Budu vděčná za informace k doplnění nebo upřesnění tohoto materiálu, které mi prosím laskavě předávejte na elektronickou adresu hana.voskerusova@moh.cz nebo prostřednictvím redakce sborníku Orlické hory a Podorlicko.

MÍSTNÍ A POMÍSTNÍ NÁZVY

Babinka (*Na Babince*) (84) - 608/1

Terasovitý šterkopísčitý svah nad pravým břehem Olešnického potoka při levé straně silnice mezi Olešnicí u R. K. a Česticemi s ruderalizovanou vegetací. Jméno není již v místě známé, je ale zachyceno ve floristické literatuře ze čtyřicátých let minulého století i v soupisu pomístních jmen zpracovaném v roce 1973 pro Ústav pro jazyk český v Praze.^{95, 57/} Lokalita byla v osmdesátých letech 20. století odvodněna. Nověji tu byl zaznamenán výskyt lomikamenu zrnatého (*Saxifraga granulata*), prvosenky vyšší (*Primula elatior*) a slézu velkokvětého (*Malva alcea*).^{108/}

Bábinka - viz *Na Zářech*

Balma - viz *Za Rybníkem*

Bartíkova písčovina - viz *Bartíkův písečník*

Bartíkův písečník - viz *Malý Chlum*

Bartošova dubina (dnes *Řičařova dubina*) (85) - 510/2

Soukromý lesík s dominantním dubem letním (*Quercus robur*) pod železniční tratí u bývalé *Bartošovy louky* nad loukou *Obecníci* západně Čestic. Spolu se sousední *Němcovou olšinou* pozůstatek rozsáhlejšího lesa, který ještě v první polovině 19. století oba dnešní malé lesíky spojoval. Toto pozemkové jméno někteří starší obyvatelé Čestic užívají dosud, a to i po změně majitele. Složení vegetace lesíka nepochybně ovlivnily meliorace sousedních luk - viz *Bartošova louka*. Z významnějších druhů tu dodnes roste pouze prvosenka vyšší (*Primula elatior*).

Bartošova louka (*Bartošovy louky*, dnes *Řičařova louka*) (86) - 505; 512

Dvě od sebe oddělené soukromé louky (v současnosti v majetku rodiny Řičařovy) nad *Obecníci* jižně železniční trati západně Čestic. První západně *Bartošovy dubiny*, druhá přibližně nad středem *Obecnice*. Jméno je již místně neznámé. Ještě v polovině minulého století byla lokalita *Bartošova louka* (dnes již bohužel neurčíme, zda pouze jedna z popisovaných oddělených luk a potom která, nebo obě) popisována jako jedna z přírodovědecky nejpozoruhodnějších lokalit nejen celého sledovaného území, ale i celého Podorlicka. Byla tu evidována bohatá slatinná vegetace^{5, 95, 103, 54, 49/} - vápnitě slatiniště as. *Valeriano dioicae-Caricetum davallianae* přecházející do bezkolencových luk as. *Molinietum caeruleae*. Z pozoruhodnějších druhů zde byly registrovány např. bařička bahenní (*Triglochin palustre*), hladýš pruský (*Laserpitium prutenicum*), koromáč olešníkovaný (*Silauum silaus*), kozlík dvoudomý (*Valeriana dioica*), krušík bahenní (*Epipactis palustris*), ostřice blešní a Davalova (*Carex pulicaris*, *C. davalliana*), prstnatec májový (*Dactylorhiza majalis*), skřípinka smáčknutá (*Blysmus compressus*), suchopýry široolistý i úzkolistý (*Eriophorum latifolium*, *E. angustifolium*), tolíje bahenní (*Parnassia palustris*) a úrazník uzlovitý (*Sagina nodosa*). Tuto cennou květenu zde postihly v letech 1967-68 a pak následně v roce 1983 drastické meliorace. Pod lokalitou, v louce *Obecníci*, byla u náhonu *Alba* dokonce velkým finančním nákladem vystavěna čerpací odvodňovací stanice a uprostřed celého komplexu luk studny až 6 metrů hluboké. Slatinná vegetace tu zcela zanikla. Ale i dnešní druhově pestré louky lokality jsou zajímavé. Setkáme se tu např. s lomikamenem zrnatým (*Saxifraga granulata*), snědkem Kochovým (*Ornithogalum kochii*), svízelem severním pravým (*Galium boreale* subsp. *boreale*), třezalkou čtyřkřídlou (*Hypericum tetrapterum*), štirovníkem bažinným (*Lotus uliginosus*) nebo žlutuchou lesklou (*Thalictrum lucidum*).^{108/}

Bartošovy louky - viz *Bartošova louka*

Bezdičkův bor - viz *Peterův bor*

Borek - viz *Junkův borek*

Častolovická (*Pod Kubrátkem* - část) (87) - 614; 620; 623; 871; 877; 897; 900; 901 aj.

Zemědělsky využívaný jílovitý pozemek mezi cestou z Olešnice u R. K. do Pasek a *Strýcem*. Na současné mapě evidence nemovitostí jsou takto nazvány i další lokality - např. lokality *Pod Strýcem*, *Na Petrovském*, část luk *Ve Strouhách* a pozemky kolem kóty *Za Humny* na *Strýci*. Naopak v rámci tohoto pozemku jsou vylisovány

i menší lokality - např. lokalita Pod *Kubříákem* označuje pole západně *Kubrtových dolů* na *Strýci*. V minulosti tu plevelně rostla jihoevropská vikev velkokvětá (*Vicia grandiflora*), která k nám bývala vzácně zavlékána, a oblast polí a mezí kolem *Strýce* a na *Strýci* je dosud jediným známým územím, kde byl tento druh v celém regionu Podorlicka registrován.^{27, 28, 81, 95/} V Čechách se častěji vyskytuje jenom v Polabí.^{88/} Pozemek *Častolovická* byl společně s lokalitou bývalé louky *Pšenička*, na kterou v její severní části navazuje, v osmdesátých letech minulého století částečně meliorován.

Častolovická - viz *Na Petrovském*

Častolovická - viz *Pod Strýcem*

Častolovická - viz *Ve Strouhách*

Častolovická - viz *Za Humny*

Častolovická Horka - viz *Častolovické Horky*

Častolovické Horky (*Častolovická Horka*, *Častolovské Horky*, *Horka*, *Horka Častolovická*, *Horky*, *Horky Častolovické*, *Horky Častolovské*, *Huorky*, *Hůrky*)

Tato místní část obce Čestice na levém nárazovém břehu Divoké Orlice je poprvé zmiňovaná roku 1544. Původně byla samostatným katastrálním územím^{3/} a ke sloučení s katastrem Čestice došlo teprve v roce 1849.^{39/} Její původní název *Horka*^{99/} zřejmě souvisí s polohou na stěrkopísčité terase nárazového břehu Divoké Orlice, tedy staročesky v původním významu na „malé hoře“, tj. „horce“, pokryté lesem.^{99/} Paralelní užívání názvu *Horky* má původ teprve v moderní době a pro odlišení řady osad a obcí tohoto jména bývá název spojován s adjektivem.^{37/} Tedy kupř. novější úřední označení *Častolovické Horky* je použito pro odlišení od blízkých Kosteleckých Horek.

Častolovské Horky - viz *Častolovické Horky*

Červík (88) - 570/1-3,7,8; 572/1; 578/1; 599/2; 600/1,2; 627; 629/2; 630; 638/2 aj.

Dnes převážně starší borový les v lokalitě původních subkontinentálních borových doubrav, a lokálně snad i habrových doubrav a vlhkomilné acidofilní doubravy,^{64/} v údolí potůčku ve východní části lesního komplexu severně silnice Hřibiny - Olešnice. Odedávna používaný název lesa nepochybně souvisí (viz také *Na Kozlinci*) s místem tahu našeho nejhojnějšího dlouhozobého bahňáka - skrytých žijících sluky lesní (*Scolopax rusticola*), která je dnes již ubývajícím druhem vyžadujícím pozornost. Sluky milují vlhké a stinné části listnatých a smíšených lesů (někdy i borových), kde v měkké zemi svým citlivým zobákem (píchákem) tzv. červíkují - vytažují z půdy dešťovky apod. a hledají pod zetelými listům různý hmyz. Zanechávají tu své stopy s charakteristickým stejnoměrným rozložením obou válečkovitých postranních prstů od prstu prostředního a trychtýřovitě dírky po vpichování zobáku.^{33, 59/} Lokalita je zajímavá i botanicky. V lesním okraji tu dosud ojediněle roste regionálně vzácnější čilimník černající (*Cytisus nigricans*) a na přirozený biotop habrových doubrav upozorňují např. hrachor černý (*Lathyrus niger*) a lokálně bohaté populace černýše hajního (*Melampyrum nemorosum*). Z mezí západně lesa byla před polovinou minulého století uváděna ohrožená růže galská (*Rosa gallica*) a z palouku pod lesem plavuň vidlačka (*Lycopodium clavatum*) a silně ohrožená zeměžluč spanilá (*Centaurium pulchellum*).

Čestice u Častolovic (Čestice)

První písemná zmínka o obci pochází z roku 1398.^{3, 96/} Lokalita byla zřejmě sídlem jedné rodiny neboli jedné čeledi - název obce je odvozen příponou -ice (původně -ici) od vlastního jména Časta (nebo Částa, Česta, snad i Chasta). Mělo by tedy jít o ves lidí „častových“ nebo „částových“.^{69/} Člověk jménem Chasta byl soudcem připomínaným již k roku 1168^{68/} a Časta a Částa jsou dosud užívaná příjmení.^{69/} Způsob psaní jména je v historických pramenech^{85, 92, 69/} různý - Cestitz, Czessticze, Czesticz, Czesticz, Cziesticz, Czessticz, Czessticze, Czesticz, Čestitz.

Dolní konec

Část obce jižně železniční tratě, která tu byla vybudovaná v letech 1873-74.

Horecký most (Horecká lávka) (89) - 1188/1 (část)

Most přes Divokou Orlici jihovýchodně obce, v místě kde řeku křížuje *Obecní cesta* do Častolovických Horek, který v roce 1929 nahradil dřívější *Horeckou lávku* zřízenou v místě bývalého brodu přes řeku. Byl pořízen nákladem obce Čestice.^{102/}

Horní konec

Část obce severně železniční tratě.

Kodouskův lom (Kodouskova skála, Kodousku lom, Křejčův lom) (90) - 604/2; 605/2
Bývalý opukový lom při západní straně silnice nad severním okrajem obce v okraji *Kodouskova kopce* je dnes střelnicí „čestických ostrostřelců“.

Obecní cesta

Cesta vedoucí z Čestic do Častolovických Horek přes *Horecký most*.^{102/}

Příčnice (91)

Dosud fungující stará cesta vedoucí od tzv. *Voglova statku* v jižní části Čestic „napříč“ mezi pozemky *Lipská (U Silnice)* a *Na Kamenci* ke státní silnici I/11.^{15/}

Moravcův lom (Moravcova skála) (92)

Lokalita bývalé povrchové těžby opuky východně silnice Čestice-Olešnice před kopečkem *Babinkou* naproti *Kodouskovu kopci*. Ve zdejších opukách se hojně vyskytovaly pyritové konkrce 2 až 6 cm v průměru.^{100/} Zvětralé pyritové a pyritomarkazitové konkrce (pecky) podobné velikosti zde byly v opukách časté a nacházely se i v ostatních opukových lomech území, stejně jako limonit a sádrovec.^{101/} K významnějším rostlinám lokality patří dříve odtud uváděné pampelník rolní (*Acinos arvensis*), pilát lékařský (*Anchusa officinalis*) a poblíž sousední lokality *Ostrůvek* i kriticky ohrožený vstavač kukačka (*Orchis morio*).

Moravcův mlýn (Moravcův dvůr) (93)

Bývalý čestický mlýn v *Horním konci* obce východně silnice do Olešnice.

Na Kanále (94)

Lokalita při křižovatce státní silnice I/11 s Olešnickým potokem a silnicí vedoucí obcí.

Na Obci (95)

Místní část obce v lokalitě původních obecních luk^{15/} mezi státní silnicí I/11 a náhonem *Alba* západně silnice vedoucí obcí. Kromě rodinných domků s parcelami se tímto názvem označuje i přilehlé menší louky.

Ostrůvek (Na Ostrůvku) (96)

Lokalita bývalé studánky upravené z pramene v blízkosti Olešnického potoka pod *Moravcovým lomenem*. Odebírali z ní vodu jak obyvatelé *Horního konce* Čestic, tak i dolní části Olešnice. Při regulaci potoka byla zrušena a pramen je sveden

do potoka meliorační trubkou. Podle místního pamětníka p. Františka Včeláka se tu pod velkou vrbou udržoval zhruba do sedmdesátých let minulého století kriticky ohrožený vstavač kukačka (*Orchis morio*), který tu měl jednu z posledních lokalit na Častolovicu.

Stará cesta

Cesta směřující od jižního konce obce kolem tůň v lokalitě *Nad Křížkem* ke státní silnici I/11 západně firmy *Saint Gobain ORSIL* v Častolovicích.

Čestice - viz *Čestice u Častolovic*

Čestické - viz *Malý Chlum*

Čestický potok - viz *Olešnický potok*

Divoká Orlice (*Dravá Orlice, Orlice, Orlice divoká, Veliká Orlice, Vorlice, Vysoká Orlice, Worlice*)

Výklad původu hydronyma je v 1. části příspěvku.^{109/}

Koňský dolík (97) - 1188/1 (část)

Hluboká tůň v Divoké Orlici pod soutokem s Olešnickým potokem jižně Čestic.^{102/}

Sejkorovo koupadlo (98) - 1023/2 (část), 1181 (část)

Přírodní koupaliště u písčitého jesepu (náplavového břehu) v ohybu Divoké Orlice v dnešním LBC *Stradiny* pod *Horeckou strání* s vodáckou základnou.

U Křížku (*Křížek*) (99) - 1188/1 (část)

Říční lokalita se, zejména za povodní, silně proudící vodou před ohybem Divoké Orlice u bývalého brodu a křížku západně *Janečkova přelovu* jihovýchodně Čestic.^{102/}

Ve Vrbíně (100) - 193/2 (část)

Porost s převahou vzrostlých stromových vrb (*Salix alba, S. fragilis* aj.) při pravém břehu Divoké Orlice před jejím ohybem severovýchodně Moravska.

Voglův jesep (*Na Voglově jesepu*) (101) - 1188/1 (část)

Výrazný písčité náplav v meandru Divoké Orlice severně přelovu *Bábinka* pod Voglovým statkem v Česticích, kde se místně těžil písek přidávaný do malty a kde byly až do roku 1922 zhotovovány vory k plavení dřeva do Mělníka a dále až do Německa.^{102/} Konec této činnosti provozované na Orlici již v 16. století souvisel s vybudováním vodohospodářských zařízení v Hradci Králové. Dnes je jesep neudržovaný a částečně zanesený.

Dočkalovy Zálíše (*Za Ženkovejma*) (102)

Zemědělsky využívaný pozemek mezi náhonem *Alba* a železniční tratí východně Olešnického potoka v *Horním konci* Čestic s hlubokou nivní karbonátovou půdou. Jméno je odvozené od jižnějšího pozemku *Na Zálíších*. *Za Ženkovejma* je nověji užívaný název souvisící s umístěním pozemku za stavením Ženkových. Jižní polovina lokality je rezervována pro rozvoj bydlení.^{66/}

Dolíky - viz *V Dolíkách*

Dolní konec - viz *Čestice*

Dolní rybníček - viz *Paseky*

Doly - viz *Kubrtovy Doly*

Dravá Orlice - viz *Divoká Orlice*

Ďoubkova olšinka - viz *Olšinka*

Formanská silnice - viz *Hradečnice*

Hejlák - viz *Hejlův přelov*

Hejlův přelov - viz *Nad Křížkem*

Hoděčinský potok - viz *Olešnický potok*

Horecká - viz *Na Zářčci*

Horecká - viz *Stradiny*

Horecká - viz *Poříč*

Horecká lávka - viz *Horecký most*

Horecká stráň (*Stráň*) (103) - 988/1; 1022/1,2

Strmá, k severoseverozápadu orientovaná, slínovcová (silně rozpadavé slínovce středního turonu) stráň s pohyblivou sutí nad levým břehem Divoké Orlice a dále k východu nad melioračním příkopem severovýchodně Častolovických Horek. Odedávna užívaný název odvozený z charakteru lokality a jména nejbližší osady. Jedna z nejčernějších lokalit mapovaného území. Tato geologicky a geomorfologicky podmíněná stráň je v západní části porostlá floristicky neobyčejně cenným, přes sto let starým, suťovým lesem (as. *Aceri-Carpinetum*) s převahou habru a prvky dubohabřin, ve východní části dubohabřinou s prvky bukového lesa. V průběhu floristického výzkumu^{10, 11, 12, 46, 27, 30, 95, 60, 71, 108, 44/} tu bylo celkem zaznamenáno přes 25 chráněných a v různém stupni ohrožených druhů cévnatých rostlin - bledule jarní (*Leucojum vernum*) - bledule i sněženka tu patrně vyhynuly v důsledku rekultivace luk pod východní částí stráňe, česnek medvědí (*Allium ursinum*) - porost několik arů pod východní částí stráňe, dymnivka dutá (*Corydalis cava*) - i v bělokvěté formě, dymnivky bobovitá a plná (*C. intermedia*, *C. solida*) - neobyčejně bohaté porosty dymnivek jsou dominantou jarního aspektu zejména v západní části stráňe, chrastavec křovištní pravý (*Knautia drymeia* subsp. *drymeia*), jaterník podléška (*Hepatica nobilis*), jedle bělokora (*Abies alba*), jilm drsný (*Ulmus glabra*), kokořík vonný (*Polygonatum odoratum*), konvalinka vonná (*Convallaria majalis*), kozlík dvoudomý (*Valeriana dioica*), křivatec luční (*Gagea pratensis*), kyčelnice cibulkonosná i devítilistá (*Dentaria bulbifera*, *D. enneaphyllos*), lilie zlatohlavá (*Lilium martagon*) - množství zejména ve východní části stráňe, lýkovec jedovatý (*Daphne mezereum*), podbělek šupinatý (*Lathraea squamaria*), prvosěnka vyšší (*Primula elatior*), pryskyřník kašubský (*Ranunculus cassubicus*), pupkovec pomněnkovitý (*Omphalodes scorpioides*) - jedna z nemnoha lokalit v širším regionu Podorlicka, rožec pětimužný (*Cerastium semidecandrum*), sněženka podsněžník (*Galanthus nivalis*), svízel okrouhlostý (*Galium rotundifolium*), upolín nejvyšší (*Trollius altissimus*) - pod stráňí, violka divotvárná (*Viola mirabilis*) a zapalce žluťuchovitá (*Isopyrum thalicroides*). V dubnu 2004 podalo MGOH odboru životního prostředí MÚ v Kostelci n. Orl. návrh na zajištění této lokality formou chráněného území a po prověrcce pracovníky AOPK ČR v Pardubicích byla *Horecká stráň* již počátkem roku 2005 registrována jako významný krajinný prvek (VKP), v němž bude upřednostňován pouze výběrný způsob hospodaření s ponecháním podúrovňového porostu, za respektování podmínky těžby v mimovegetačním období.

Horecký most - viz *Čestice*

Horka - viz *Častolovické Horky*

Horka Častolovická - viz *Častolovické Horky*

Horky - viz *Častolovické Horky*

Horky Častolovické - viz *Častolovické Horky*

Horky Častolovské - viz Častolovické Horky

Horní konec - viz Čestice

Horní rybníček - viz Paseky

Horní Zálíše (*Olešnická*) (104) - 672 (po scelení pozemků)

Zemědělsky obhospodařovaný pozemek s v regionu řídkce se vyskytující kvalitní nivní karbonátovou půdou mezi náhonem *Alba* a bývalou cestou *Hradečnickí* východně *Horního konce* Čestic a západně odvodňovacího kanálu vedoucího z lokality *Pod Strýcem*. Jméno je evidentně odvozeno od jižnějšího pozemku *Na Zálíších*. Pozemek byl v roce 1963 meliorován.

Hradecká cesta - viz Hradečnice

Hradečka - viz Hradečnice

Hradečnice (*Formanská silnice, Hradecká cesta, Hradečka, Královská cesta, Stará cesta, Stará silnice*) (105)

Bývalá stará zemská silnice Častolovicka,^{6/} která zřejmě sledovala původní trasu staré stezky, jež je některými autory předpokládána mezi Týništěm n. Orl., Častolovicemi a bývalým hradem v Kostelci n. Orl. již v prvním tisíciletí našeho letopočtu.^{16/} Název *Hradečnice* je staré obecné české i moravské pojmenování přímých stezek spojujících hrady nebo vedoucích k Hradci Králové, totiž hlavnímu hradu dřívějších východních Čech, které vzniklo patrně již před začátkem 13. století v tzv. době knížecí.^{19/} Naše historicky doložená *Hradečnice* vedla od Častolovic přes kótu *Borek* pod kopec *Strýc* a po hrázi rybníka *Pšeničky* do *Podchlumu* a pod Rašovicemi k Týništi n. Orl. a Hradci Králové.^{102/} Cesta je v těchto místech dosud zachovaná. Až do dokončení nové *Císařské silnice* v roce 1842^{110/} byla hlavní cestou Častolovicka.^{102/}

Hraniční cesta (*Hraniční mez*) (106)

Cesta na rozhraní rašovického a olešnického katastru vedoucí podél *Leštiny* k *Malému Chlumu*, kterým probíhá zhruba v polovině v severojižním směru a poblíž kóty 334,9 m n.m. zahybá východním směrem k okraji lesa. Na poli u této cesty byl v první polovině minulého století zaznamenán, dnes v ČR kriticky ohrožený, vápnomilný a teplomilný plevel svízel trojrohý (*Galium tricorutum*), který se tu vyskytoval na východní hranici svého výskytu v Čechách. Po roce 1950 nebyl již v Podorlicku nalezen a dnes je považován za nezářný druh celých východních Čech,^{20/} v Čechách snad dosud roste pouze v Českém krasu.^{51/}

Hraniční mez - viz Hraniční cesta

Hřibany - viz Hřibiny

Hřibany - viz Hřibiny

Hřibinský hřbet

Název nižšího opukového hřbetu Třebechovické tabule,^{56/} který probíhá souběžně s jižní částí Opočenského hřbetu od kóty *Strýc* nad obec Hřibiny, kde dosahuje nadmořské výšky 329,7 metrů v lokalitě *U Kapličky*. Dále pokračuje až k Ličnu, kde končí vrchem Hradiště.

Hřibiny - viz Hřibiny

Hřibiny (*Hřibany, Hřibany, Hřibiny, Rybiny, Řibany, Řibin, Řibiny, Řibín*)

Hřibiny byly do roku 1848 součástí častolovického panství, pak se staly částí obce Častolovice nebo dokonce samostatnou obcí (1868-1960).^{39/} Od roku 1990 jsou pouze místní částí obce Hřibiny-Ledská. Přestože první zmínka o nich pochází až

z roku 1544, je asi osídlení této lokality starší, ze zahrad domů čp. 14 a 16 je v regionální literatuře uváděno pohřebiště popelnicových polí. Podle místních kronik i regionální literatury^{85/, 67/, 53/, 104/, 105/, 110/} je způsob psaní názvu obce velmi rozmanitý a existuje několik výkladů jeho vzniku. Je odvozován od pana Riwina, který byl v roce 1176 kastelánem v Kladsku,^{68/} od místního hřebe- nitého povrch (viz *Hřibinský hřbet*) nebo i od dřívějších hřibáren.^{41/} Podle Pro- fouse^{69/} byl v 17. století mylně spojován se slovem „*hřeb*“, ale nejpravděpodobněji vznikl připojením přípony -ina k názvu hřib ve významu „*mnoho hřibů*“, kterými oplývá zejména blízký les *Střezmá*. Tři hřiby jsou také, spolu s třemi lesními stromy, na starém obecním znaku. Jméno *Řibiny* bylo v roce 1924 úředně změněno na *Hřibiny*. Kromě uvedených tvarů psaní názvu existují také tvary *Hrzibiny*, *Hrzi- biny*, *Hržebiny*, *Hržibiny*, *Rzibin*, *Ržibin*.

Střezmá (107)

Potůček pramenící v západní části Hřibin a protékající lesem *Střezmá*.

U Křížku (108) - 32/2 (část); 34/1 (část)

Pomístní název lokality na rozcestí na jihu Hřibin před stavením čp. 19 je odvozen od památníku - litinového kříže - postaveného na počest zrušení roboty.^{104, 105/} Je odtud krásný rozhled až na Orlické hory.

Huorky - viz *Častolovické Horky*

Hůrky - viz *Častolovické Horky*

Chaloupkův bor - viz *Za Rybníkem*

Chlum - viz *Malý Chlum*

Chlum (LBC) - viz *Na Dolíkáč*

Chlum (LBC) - viz *Včelákův les*

Chlum (LBC) - viz *V Dolíkáč*

Chlum (RBC) - viz *Panský lom*

Chlumská výšina - viz *Malý Chlum*

Chlumský (Na Chlumu) (109) - 70; 72; 78; 79/1,2; 85; 88; 92; 95 aj.

Zemědělsky obhospodařované pozemky, v současnosti kulturní louky, nad seve- rozápadním cípem *Malého Chlumu*. Jméno je uvedeno např. na současné mapě evidence nemovitostí.

Janečák - viz *Janečkův přelov*

Janečkův přelov - viz *Nad Křížkem*

Junkovo bahno - viz *Za Rybníkem*

Junkův bor - viz *Za Rybníkem*

Junkův borek (Borek) (110) - 324

Soukromý lesík západně *Šimerdovy louky* ve střední části Olešnice. Při okraji lesíka byl jeden z mnoha místních opukových lomů. Na písčitéch lokalitách pod loka- litou roste např. pelyněk ladní (*Artemisia campestris*).

Junkův les - viz *Junkův bor*

Kamenec - viz *Na Kamenci*

Kamenice - viz *Olešnický potok*

Kapuciánův přelov - viz *Janečkův přelov*

Klupalův kopec (111)

Travnatá stráň pod cestou k tzv. *Sardinovu kopci* (nebo k místu, kde stávala *Vilémkova hruška*)^{109/} na západním úbočí *Strýče*. Navazuje na severní část tzv.

Šimerdovy strážky. V minulosti tu byly evidovány hořec brvitý (*Gentianopsis ciliata*) a smldník jelení (*Peucedanum cervaria*).

Klestina - viz *Na Klestině*

Kmochova studánka (112)

Bývalá studánka v lokalitě *V Úvoze* západně *Strýce* jihozápadně *Pasek*.

Kmochovy stráně - viz *Na Stráních*

Kodouškova skála - viz *Kodouškův lom*

Kodousku lom - viz *Kodouškův lom*

Kodouškův lom - viz *Čestice*

Kodouškův kopec - viz *Malý Chlum*

Kolářův přelov - viz *Nad Křížkem*

Kolovratníková louka - viz *Pšenička*

Kozlínec - viz *Na Kozlinci*

Kozlínec (LBC) - viz *Na Kozlinci*

Královská cesta - viz *Hradečnice*

Krejčův lom - viz *Kodouškův lom*

Křížek - viz *U Křížku*

Kubrtovy Doly - viz *Strýc*

Kubrták - viz *Kubrtovy Doly*

Kubrták - viz *Strýc*

Lado u Pasek (LBC) - viz *Vanického stráž*

Leština (113) - 334/2; 342/1

Soukromý lesík severozápadně *Olešnice*. Poslední zbytek lesa kdysi spojujícího les na kopci *Hlaváč* s lesem na *Malém Chlumu*. Název je odvozen od „*místa s lískovými keři*“, staroslovansky *leščiny*.^{58/} Lísky se tu patrně vyskytovaly a později také pěstovaly odedávna. Nejsevernější část lesíka nad cestou dosud tvoří zajímavý fragment vysokých mezofilních křovin s dominantní lískou obecnou (*Corylus avellana*). V severovýchodní části *Leštiny* se nachází poměrně velký opuštěný opukový lom. V roce 2004 tu byl evidován výskyt kruštitku široolistého pravého (*Epipactis helleborine* subsp. *helleborine*).^{108/} Nedávno byla borovicí lesní a dubem zalesněna část tzv. *Šimerdova pole* při jeho západním okraji.

Ličenský potok - viz *Olešnický potok*

Lipska - viz *Lipská*

Lipska - viz *Za Humny*

Lipská (*Lipska*, *Na Lipské*) (114) - 281-282; 283/1,2; 284/319/1; 323 aj.

Dříve louky, dnes rozsáhlý zemědělsky obhospodařovaný pozemek, ve směru k *Lípě* n. Orl. západně silnice *Čestice-Moravsko* a severovýchodně cesty *Příčnice*, který pokračuje až do území jižně lesa *Olšina* západojihozápadně *Lípy* n. Orl. Jméno se vyskytuje už na mapě stabilního katastru z roku 1840. Stejně bývají na některých mapách označovány i část lesů v jihozápadním okraji *Malého Chlumu* nebo pozemek *Za Humny* u *Čestic*. Název se ale dnes v místě již spíše nepoužívá. Lokalita o výměře přes jedenáct hektarů nad *Příčnicí* byla v roce 1961 odvodněna^{97/} a dnes je její část evidována jako rozvojová plocha pro bydlení.^{66/} Na zdejším podmáčených loukách byl v minulosti mj. evidován dnes již zvláště chráněný a ohrožený prstnatec májový (*Dactylorhiza majalis*).^{95/}

Lipská - viz *Malý Chlum*

Lipská - viz *Na Kamenci*

Lipská - viz *U Silnice*

Lipská - viz *Za Humny*

Louka Rybník - viz *Rybník*

Malá Ledská

Je nejmladší místní částí obce Hřibiny-Ledská, která je poprvé zmiňovaná až k roku 1790,^{108/} zatímco obec Ledská (do roku 1980 Velká Ledská) je připomínána již v roce 1442 a Hřibiny k roku 1544. Původ názvu *Ledská* bývá vysvětlován různě. Podle některých pramenů souvisí s názvem blízké obce Ledce - mohla být založena a osídlena lidmi z této obce.^{69/} Jiné výklady uvádí možnost, že byla založena na "*ledcích, ladcích*", tj. na malých ladech - pusté, nezorané zemi,^{69/} nebo že souvisí s lesy, které se vyskytovaly kolem bývalé tvrze v Ledské a od nichž bylo odvozeno jméno *Lesská*, později *Ledská*. Způsob psaní jména je v historických pramenech rozmanitý - setkáme se např. s tvary *Ledczska*, *Ledecz*, *Ledescka*, *Ledetza*, *Ledska*, *Ledskaa*, *Ledskau* či *Letska*.

Malý Chlum (*Chlum*, *Chlumská výšina*,^{88/} *Na Chlumu*)

Výrazná plochá kuesta s čelem na jihojihozápad, kterou severoseverozápadně Čestic vrcholí (343 m n.m.) jižní část Opočenského hřbetu.^{13/} Je budovaná spongilita a slínovci (opukami) spodního turonu. Za pěkného počasí je odtud pěkný výhled nejen k Orlickým horám, ale i Sněžce a moravským horám.^{13, 88/} Toponymum vypovídá o charakteru terénu - *Chlum* je obecně používané pomístní jméno pro táhlý zalesněný kopec, přívlastkem *Malý* je regionálně odlišen od blízkého *Velkého Chlumu* mezi Merklovicemi a Litvicemi n. Orl. *Malý Chlum* je přírodovědecky mimořádně cennou lokalitou, jež je ale dosud ochranně opomíjená. Téměř celý vrch je zalesněný, přičemž ve východní části a při jižním okraji dnes převládají soukromé lesy, zatímco lesy v západní části a nad jižním okrajem patří k týnišťským městským a obecním čestickým lesům. Zejména v severovýchodní části *Malého Chlumu* je dosud poměrně dobře zachován biotop původně nejrozšířenějšího lesního společenstva lokality - subkontinentálních borových doubrav.^{61, 64/} V oblasti *Malého Chlumu* byla rovněž evidována jedna z nejvýchodnějších českých lokalit vátých písků^{75, 76/} se specifickou pískomilnou vegetací, která byla v posledním období z velké části zničena stavební činností (viz *Podchlumí*), nevhodným zalesněním nebo zemědělským využitím (viz *Nad Skálou*). Jeden z posledních fragmentů této vegetace, rostlinné společenstvo *as. Thymo angustifolii-Corynephorretum canescentis* s chmirkem vytrvalým (*Scleranthus perennis*), kolencem Morisonovým (*Spergula morissonii*), palíčkovcem šedavým (*Corynephorus canescens*) a rozrazilem Dillenovým (*Veronica dillenii*), byl v roce 2004^{108/} registrován na pasece v úhlu letitého soukromého lesa v severozápadním cípu vrchu nad lokalitou *Na Písku*, tedy zhruba v místech odkud byl uváděn i vzácný sarmatský kozinec písečný (*Astragalus arenarius*). V této pasece je mj. poměrně hojně rozšířena i vzácnější konopice Pernhofferova (*Galeopsis pernhofferi*). Další cenné, zvláště chráněné a ohrožené, rostlinné druhy se ale dosud vyskytují na mnoha mikrolokality *Malého Chlumu*, z nichž většina je popsána pod podřazenými samostatnými hesly. V oblasti *Malého Chlumu* jsou dnes situována pouze jedno regionální a dvě lokální biocentra (viz RBC a LBC *Chlum*), propojená lokálním biokoridorem. Protože toto opatření není dostatečnou záru-

kou zachování cenných částí zdejší přírody, je v současnosti obnovován návrh na vyhlášení celé lokality zvláště chráněným územím, který podal již v roce 1995 na základě inventarizace květeny RNDr. Z. Kaplan.^{42/} Jeho návrh však bohužel nebyl akceptován. Kromě vzácných druhů rostlin uvedených výše a v charakteristikách jednotlivých mikrolokalit *Malého Chlumu* tu byly v průběhu floristického výzkumu^{93, 79, 80, 27, 28, 81, 94, 95, 30, 22, 60, 34, 32, 25, 42, 43, 108, 44/} evidovány např. ještě následující cennější druhy - barvínek menší (*Vinca minor*), bika obecná (*Luzula divulgata*), čilimník řezenský (*Chamaecytisus ratibonensis*), hadí mord nízký (*Scorsonera humilis*), hnilák smrkový (*Monotropa hypopitys*), hrachor lesní (*Lathyrus sylvestris*), hruštička zelenokvětá (*Pyrola chlorantha*), hvozdík kartouzek (*Dianthus carthusianorum* s. l.) - viz lokalita *Za Křížem*, chrastavce bratislavský a křovištní pravý (*Knautia* x *posoniensis*, *K. drymeia* subsp. *drymeia*), chrpy luční ostroperá a modrá (*Centaurea jacea* subsp. *oxylepis*, *C. cyanus*) - viz *Za Křížem*, jedle bělokorá (*Abies alba*), jetel alpský (*Trifolium alpestre*), jmelí bílé borovicové (*Viscum album* subsp. *austriacum*), kostřava písečná (*Festuca psammophila*) - možná mylně záměnou za kostřavu drsnolistou (*F. brevipila*), kociánek dvoudomý (*Antennaria dioica*), dnes ve východních Čechách vyhynulý kravinec španělský velkokvětý (*Vaccaria hispanica* subsp. *grandiflora*), mák pochybný (*Papaver dubium* s. str.) - viz *Za Křížem*, merlík fíkolistý (*Chenopodium ficifolium*), nepatrnec rolní (*Aphanes arvensis*), orlíček obecný (*Aquilegia vulgaris*), ostrozka stračka (*Consolida regalis*) - viz *Za Křížem*, ostružiníky jihomoravský, kadeřavolistý, latnatý a přímolatý (*Rubus austromoravicus*, *R. crispomarginatus*, *R. grabowskii*, *R. orthostachys*), ostřice vřesovištní (*Carex ericetorum*), pampeliška skandinávská (*Taraxacum scanicum*), pcháč bezlodyžný (*Cirsium acule*), pýchava slatinná (*Sesleria uliginosa*), pilát lékařský (*Anchusa officinalis*), plavuně pučivá a vidlačka (*Lycopodium annotinum*, *L. clavatum*), plavuněk zploštělý (*Diphasiastrum complanatum*) - zřejmě mylně záměnou za plavuň vidlačku, plevel okoličnatý žláznatý (*Holosteum umbellatum* subsp. *viscosissimum*), pomněnka chlumní (*Myosotis ramosissima*), prlina rolní pravá (*Lycopsis arvensis* subsp. *arvensis*) - viz *Za Křížem*, prvosenka vyšší (*Primula elatior*), rdesno blešník bledé (*Persicaria lapathifolia* subsp. *pallida*), rožec pěti-
mužný (*Cerastium semidecandrum*) - viz *Za Křížem*, svízele povázka a severní pravý (*Galium mollugo*, *G. boreale* subsp. *boreale*), třezalka horská (*Hypericum montanum*), vemeník dvoulistý (*Platanthera bifolia*) a vikve hrachovitá a panonská pravá (*Vicia pisiformis*, *V. pannonica* subsp. *pannonica*). V roce 1910 byl na *Malém Chlumu* nalezen depot vídeňských grošů ze 14. století.^{6/} Dále odtud pochází nález sekero-
mlatu,^{6/} jeden z nemnoha dokladů pobytu člověka v Podorlicku z období pozdního neolitu, který ale nelze považovat za doklad trvalého osídlení v tomto období.

Bartíkův písečník (*písečník Bartíků*, *Bartíkova pískovna*, *Voglhův písečník*, *Voglova pískovna*) (115)

Původně *Voglhův písečník* nebo *Voglova pískovna*. Lokalita bývalé nepravidelné těžby váitého písku majitelem rychnovské cihelny Emilem Bartíkem^{102, 40/} v jihozápadním okraji lesa na *Malém Chlumu* východně *Rašovské silnice*. Zhruba od poloviny třicátých let minulého století pískovnu provozovala obec Čestice. Oblast *Malého Chlumu* je jednou z nejvýchodnějších lokalit váitých písků v Čechách^{75/} a v této

pískovně a několika dalších, zejména v *Podchlumí* a severovýchodní části *Malého Chlumu*, se těžil jemný štukový písek.

Čestické (116) - 121/2 (část)

Na lesnické porostní mapě uvedený název pro čestické obecní lesy, které se vyskytují převážně na velmi prudké, k jihu orientované, stráni nad jižním okrajem *Malého Chlumu*. Jde většinou o starší, místy až 140 leté kmenoviny, v nichž na mikroklimaticky příznivějších lokalitách zmlazují duby i habry a rostou i cenné druhy, které se jinde na *Chlumu* již nevyskytují nebo je nalezneme jen v méně početných populacích. Např. kokořík vonný (*Polygonatum odoratum*) tu má jedinou a konvalinka vonná (*Convallaria majalis*) zase nejbohatší lokalitu na *Chlumu*.

Kodouskův kopec (117)

Nedávno hustou borovou monokulturou zalesněná stráň pod bývalým *Kodouskovým lomem* na východním úbočí *Malého Chlumu* nad Česticemi. Podle místního pamětníka p. F. Včeláka z Čestic byla na loučce, která se nacházela v těchto místech před zalesněním, jedna z posledních mikrolokalit vstavače kukačky (*Orchis morio*) na Častolovicku a zároveň i v celém Podorlicku.

Lipská (118) - 535; 537; 539; 541-544; 547; 552-555

Na mapě evidence nemovitostí souhrnné označení soukromých lesů v jihozápadní části *Malého Chlumu* blíže Lípě n. Orl., ale ještě na katastru Čestic.

Na Dolíkách (LBC Chlum) (119) - 76/1, 2; 77/2; 80/1; 82; 84

Jméno užívané pro lokalitu v místě bývalé, převážně povrchové, těžby opuky a současného lokálního biocentra (LBC *Chlum*) v severozápadním okraji *Malého Chlumu* u Rašovic. Pomístní jméno je odvozeno od velmi nerovného povrchu lokality po těžbě. Lokalita dodnes zůstává vlivem vápníkem obohaceného půdního substrátu jednou z přírodovědecky nejzajímavějších mikrolokalit *Malého Chlumu*. V různovětém, většinou mladším, lese se silně rozrůzněným stromovým patrem tu rostou např. hruštica jednostranná (*Orthilia secunda*), kruštík široolistý pravý (*Epipactis helleborine* subsp. *helleborine*), lýkovec jedovatý (*Daphne mezereum*), okrotice bílá (*Cephalanthera damosonium*), smldník olešníkový (*Peucedanum oreoselinum*) a violka chlumní (*Viola collina*).^{108/} V minulosti tu byl registrován také zvláště chráněný a silně ohrožený česnek hranatý (*Allium angulosum*), který nebyl odjinud z Častolovicka znám a nejbliže se vyskytoval až u Přepych v lese Sadka, kde roste dosud^{27, 36/} a dále u Petrovic n. Orl.^{95/} a u Novoveského rybníka^{27/} na Týništsku, kde však jeho výskyt nebyl nověji ověřen.

Nad Skálou (120) - 278/2

Zemědělsky obhospodařovaný písčítý pozemek západně *Vitkovy skály* při východním úbočí *Malého Chlumu* u jižní části Olešnice. Podle regionální literatury^{75/} tvořil v těchto místech a jejich blízkosti pod okrajem lesa na *Malém Chlumu* pruh vátych písků miniaturní poušť s cennou psamofytní vegetací. Odtud a ze širšího písčitého okolí lokality na úbočí *Malého Chlumu* nad Olešnicí jsou v regionální literatuře uváděny^{93, 79, 80, 27, 32, 95, 30/} vzácné psamofyty jako např. kolenec Morisonův (*Spergula morisonii*), nahoprutka písečná (*Teesdalia nudicaulis*), písečnatka nejmenší (*Arnoseris minima*), prasetník lysý (*Hypochoeris glabra*), rozrazil Dillenův (*Veronica dillenii*), na východní hranici svého rozšíření v ČR tu rostla mateřídouška úzkolistá (*Thymus serpyllum*) a východní hranice rozšíření v Čechách tu dosahoval rozrazil rozprostřený (*Veronica prostrata*),^{30/} vyskytoval se

zde i zvláště chráněný smil písečný (*Helichrysum arenarium*), který je dnes považován za vyhynulý druh východních Čech. Je odtud uváděna také v současnosti ve východních Čechách nezvěstná mateřídouška panonská (*Thymus pannonicus*).^{93/} Tento údaj je ale pochybný, protože chybí již v Hrobařově *Květeně*,^{27/} kde nejsou uvedeny ani další dvě dosud jediné informace o výskytu tohoto teplomilného druhu v širším území Podorlicka od Rašovic a Lípy n. Orli.^{79/} Proto nelze vyloučit ani záměnu s mateřídouškou úzkolistou. Přeměnou tohoto území v pole zhruba v padesátých letech minulého století byl zničen jeden z nejcennějších biotopů v rámci celého Podorlicka.

Obecní lom (*Obecní skála*) (121)

Opuštěný opukový lom v jihovýchodním okraji lesa na *Malém Chlumu* v dolní části lokality *V Dolkách* severně prvních domků *Podchlumí* byl přibližně od roku 1935 provozován obcí Čestice, předtím byl hraběcím majetkem.

Panský les (část RBC Chlum) (122) - 121/2 (část)

Les v jihozápadní části *Malého Chlumu* v okolí *Panského lomu*, který byl v minulosti ve vlastnictví hrabat Šternberků. Izolovaná lokalita toliity lékařské (*Vincetoxicum hirundinaria*) a především zvláště chráněného černýše českého (*Melampyrum bohe-micum*), který je středoevropským endemitem rozšířeným hlavně na území českých zemí, kde roste pospolitě na okrajích borů a světlých doubrav (někdy i druhotných smrčín) a na pasekách zpravidla na písčité nebo šterkovité půdě. Byl popsán L. Čelakovským na základě rostlin pocházejících z našeho regionu, z lesů mezi Borohrádkem a Kostelcem n. O.^{8/,9/} a oblast *Malého Chlumu* leží na východní hranici jeho rozšíření v Čechách. U Čestic jej nalezl již ve dvacátých letech minulého století J. Rohlena^{78/} a později ho již z *Panského lesa* a okolí *Panského lomu* uvádí řada botaniků,^{27, 95, 42, 43, 108, 44/} roste tu dodnes v poměrně značném množství. Lokalita je součástí regionálního biocentra *Chlum*.

Panský lom (*Panská skála*, část RBC Chlum) (123) - 121/2 (část)

Lesem zarostlý opuštěný opukový lom v jihozápadní části *Malého Chlumu*, který byl ve vlastnictví hrabat Šternberků a opuka zde vytěžená se v 19. století používala např. i na budování okolních silnic. Od třicátých let minulého století byl provozován obcí Čestice. Tato mikrolokalita je dnes jednou z floristicky nejcennějších lokalit *Malého Chlumu*. V průběhu floristického výzkumu tu byly registrovány vzácné druhy,^{32, 27, 95, 30, 42, 89, 108/} z nichž většina tu roste dodnes. Nověji se tu nepodařilo potvrdit pouze výskyt bělozářky větvité (*Anthericum ramosum*) a vzácné kapradinky vratičky měsíční (*Botrychium lunaria*), která byla nalezena u cesty z lomu. Rostou tu endemit černýš český (*Melampyrum bohe-micum*), hruštica jednostranná (*Orthilia secunda*), oman hnidák (*Inula conyzae*), toliita lékařská (*Vincetoxicum hirundinaria*) a teprve v roce 2004 se podařilo ověřit i výskyt medovníku meduňkolistého (*Melittis melisophyllum*),^{108/} který tu byl předtím naposledy evidován v roce 1943.^{95/} Lokalita je součástí regionálního biocentra *Chlum*.

Podchlumí (124) - 555/3; 558-559; 566-567; 573; 581/1-10; 583; 585 aj.

Místní část Čestic na písčité pod jižním úpatím *Malého Chlumu* v posledních desetiletích zastavěná řadou rodinných domků. Před zástavbou se tu intenzivně těžil jemný štukový písek a na lokalitě a jejím okolí byla registrována velmi zajímavá psamofytická vegetace. Na východní hranici rozšíření v Čechách tu rostly dva fytogeograficky významné druhy našeho regionu - rozrazil rozprostřený (*Veronica*

prostrata)^{27, 32/} a víkev kašubská (*Vicia cassubica*),^{34/} které zde, bohužel, již vyhynuly vlivem těžby i výstavby rodinných domků.^{42, 108/} V minulosti tu byly dále nalezeny^{27, 28, 30, 79, 95/} vzácnější bezosetka štětinovitá (*Isolepis setacea*), bělolisty nejmenší a rolní (*Filago minima*, *F. arvensis*), hvozdíček prorostlý (*Petrorhagia prolifera*), pamětník rolní (*Acinos arvensis*), rozrazil Dillenův (*Veronica dillenii*), tařice kališní (*Alyssum alysoides*) a v širším okolí také dnes v regionu Orlických hor a Podorlicka kriticky ohrožená vrtička heřmánkolistá (*Bobyrium matricariifolium*), která byla v roce 1934 nalezena A. Součkem na písčité západně železniční zastávky v Česticích^{95, 50/} a jejíž výskyt v širším regionu byl po dlouhých sedmdesáti letech ověřen teprve v roce 2005 ve VKP *Chlum u Dobrušky*. Nad lokalitou při okraji lesa na *Malém Chlumu* (viz také *Včelákův les*) byla, a dodnes ve fragmentech je, dobře vyvinuta mozaika suchých a mezofilních bylinných lesních lemů. Na písčitéch stanovištích tu dnes rostou např. pelyněk ladní (*Artemisia campestris*) a kozlíček polníček (*Valerianella locusta*), na loučkách chřastavec bratislavský (*Knautia x posoniensis*), chrpa luční ostroperá (*Centaurea jacea* subsp. *oxylepis*), vzácně koromáč olešníkovaný (*Silaum silaus*) nebo svízel Wirtgenův (*Galium wirtgenii*).^{108/} Lokalita je dnes ohrožená i plánovanou výstavbou přeložky silnice Olešnice - Čestice, která by podle územního plánu Čestic^{65/} měla vést těsně pod jihovýchodním cípem *Malého Chlumu* a kolem východního okraje zástavby v *Podchlumí*.

Starý lom (Stará skála) (125)

Bývalý hraběcí opukový lom v okraji jihovýchodní části *Malého Chlumu* v horní části lokality *V Dolíčkách* - opuka se zde těžila již v roce 1840.

Sýkorův lom (Sýkorova skála) - bývalý soukromý opukový lom v sz. části *Malého Chlumu* nad Rašovicemi, snad v lokalitě *Na Dolíčkách*.

U Obrázku (126)

Lokalita v jv. okraji *Malého Chlumu* v ohybu před lomem *Stará skála* se starou borovicí, na které býval svatý obrázek. Obrázek asi před třiceti lety zmizel, borovice tu stojí dosud. V místě prý strašilo.^{1/}

Včelákův les (část LBC Chlum) (127) - 598

Úzký pruh, již 140 let starého, soukromého lesa při jihovýchodním okraji *Malého Chlumu*. Zejména v minulosti^{27, 30, 95, 60/} tu byla dobře vyvinutá mozaika suchých a mezofilních bylinných lesních lemů se seselem ročním (*Seseli annuum*), smldníkem jelením (*Peucedanum cervaria*) a dalšími druhy, které se tu v ochuzených fragmentech lemů udržují dosud.^{42, 43, 108, 44/} Jsou to zejména kakost krvavý (*Geranium sanguineum*), který je z regionu nejbližze znám až z Dobruška (v čestických zahrádkách je ojedinele pěstován pod lidovým jménem *kakost východní*), dále čilimníky černající a nízký (*Cytisus nigricans*, *Chamaecytisus supinus*), hrachor černý (*Lathyrus niger*), rozchodník křovištní (*Hylotelephium jullianum*), v regionu vzácná růže Jundzilova (*Rosa jundzillii*), smldník olešníkovaný (*Peucedanum oreoselinum*) a válečka prapořitá (*Brachypodium pinnatum*). Růže Jundzilova není v *Květeně ČR*^{88/} z našeho regionu uváděna a je považována za nezvěstný druh celých východních Čech.^{20/} Fragments těchto lemů se vyskytují také na západnější lokalizovaném pozemku pod lesem, který je dnes v mapě evidence nemovitostí evidován jako bezleží a podle platného zákona by měl být v nejbližší budoucnosti zalesněn. Protože i les jistě čeká pro jeho vysoké stáří smýcení, je tato mimořádně

cenná mikrolokalita vážně ohrožena a patrně na tom nic nezmění ani skutečnost, že je součástí lokálního biocentra *Chlum*. Pokud se nepodaří zabezpečit přírodu celého *Malého Chlumu* formou vyhlášení zvláště chráněného území, bylo by vhodné chránit tuto malou lokalitu alespoň jako přírodní památku. Lesní lemy s kakostem krvavým se v širším Podorlicku vyskytují již jenom na Dobrušsku a Novoměstsku.

V Dolíkách (*Dolíky*, část LBC *Chlum*) (128)

Pomístní jméno pro lokalitu větší části dnešního lokálního biocentra *Chlum* v jihovýchodním okraji lesa na *Malém Chlumu* je podobně jako název *Na Dolíkách* odvozen od nerovného povrchu po povrchové a nahodilé těžbě opuky a bývalé těžbě opuky v dnes již opuštěných lomech (*Obecná a Starý lom*). Lokalita porostlá velmi pestrým lesem s habry i buky je floristicky cenná. Rostou tu mj. i hrachor černý (*Lathyrus niger*), jaterník podléška (*Hepatica nobilis*), silenka nicí (*Silene nutans*), smldník olešníkovaný (*Peucedanum oreoselinum*), violka chlumní (*Viola collina*) a zvonek broskvolistý (*Campanula persicifolia*). V roce 2004 tu byl nalezen skalník celokrajný (*Cotoneaster integerrimus*).^{108/} Nejblíže je znám až z opukových skal údolní části zámeckého parku v Opočně, kde na pravděpodobnou původnost jeho výskytu poukázali již prof. L. Čelakovský^{10, 11/} i V. Vodák^{106/}, z VKP *Na Sto schodech* v Novém Městě n. M.^{47, 48/} a z PR *Peliny*,^{17/} kde je ale jeho původnost zpochybňována.^{26, 21/} Na *Malém Chlumu* patrně není původní, ale pouze zplanělý z horní části Čestic, kde se pěstuje v zahrádkách a kde se s ním často setkáme i podél silnice. Plody požírají ptáci (zejména straky a vrány), kteří mohou skalník šířit svým trusem.

Voglův les (129) - 554; 555; 586; 587/1

Mladší soukromé lesíky v jihozápadním okraji *Malého Chlumu*, v nichž jsou dodnes patrné pozůstatky původního náhonu *Alba*, který vedl od Olešnického potoka a rybníka *Pšeničky*. Zbytky náhonu lze pozorovat také v sousedních soukromých lesích. Spolu s *Panským lomem* a okolními soukromými lesy nejbohatší lokalita endemického černýše českého (*Melanopyrum bohemicum*) na Častolovicku.^{108/}

Za Školou (130) - 129-131; 132/1; 133

Oblast městských tůňských lesů na západním svahu *Malého Chlumu* nad lokalitou *Za Křížem*. Jméno se obecně nepoužívá, ale je uvedeno např. na lesnických porostních i typologických mapách. Je odvozeno od umístění za budovou bývalé školy v jižní části Rašovic. Ve třicátých letech minulého století tu rašovičtí divadelní ochotníci v tzv. *Sýkorově lese* hráli divadlo.^{6/} V současnosti zde převládají přes sto let staré borové kmenoviny, v jejichž západním okraji dosud existuje jediná známá lokalita ohroženého hvozdíku kartouzku (*Dianthus carthusianorum* s. l.) v celém širším území Častolovicka.^{22, 108/} V minulosti odtud byl uváděn také kupř. čilimník řezenský (*Chamaecytisus ratisbonensis*),^{27, 81/} jehož výskyt zde ale již nebyl ověřen.^{108/}

Martincova mýtina - viz *Martincův les*

Martincova olšina - viz *Martincův les*

Martincův les - viz *Za Rybníkem*

Mlýnský potok - viz *Olešnický potok*

Moravcova skála - viz *Moravcův lom*

Moravcův dvůr - viz *Moravcův mlýn*

Moravcův lom - viz *Čestice*

Moravcův mlýn - viz *Čestice*

Morávkova louka - viz *Olešnice u Rychnova nad Kněžnou*

Mrázkův remízek (*Remízek*) (131)

Dnes již zrušený soukromý remízek v polích mezi silnicí Čestice-Moravsko a lesem Olšina pod Lípou n. Orl., kolem něhož vedla již také rozoraná *Obrázková cesta*.

Mrázův důl - viz *Teletín*

Mrázův šutrák - viz *Písník*

Na Babince - viz *Babinka*

Na Bábince - viz *Bábinka*

Na Bahnech - viz *Bahna*

Na Borkách (*Na Borku, Pod Borkem*) (132) - 682; 684; 691; 693; 695; 702; 706; 707 aj.

Dnes převážně zemědělsky využívaný písčité pozemek (písek se tu dřívě i těžil) při západním úbočí kopce *Borku*^{109/} východně severní části Čestic. Východní část lokality byla již v první polovině minulého století osázena lesem a výsadba lesa tu pokračuje i dnes, kdy se tu intenzivně šíří invazní třtina křovištní (*Calamagrostis epigeios*). Na specifickém písčitém stanovišti pole tu ale dosud rostou některé vzácnější plevelné druhy jako např. chrpa modrá (*Centaurea cyanus*) a kozlíček polníček (*Valerianella locusta*), v okraji lesa jsou lokálně vyvinuty mezernaté trávníky s dominantní válečkou prapořitou (*Brachypodium pinnatum*). Neověřené zůstaly dřívější výskyt dvou, dnes v regionu kriticky ohrožených, druhů - adventivní lničky drobnoplodé (*Camelina microcarpa*), která byla v našem regionu pozorována nejčastěji v kulturách lnu, a modřence chocholatého (*Muscari comosum*).^{108/} Pomístní jméno *Na Borkách* je také užíváno pro blízkou lokalitu pod lesem *Olšina* na mapách označovanou názvem *Za Mostkem*.^{109/}

Na Chlumu - viz *Chlumský*

Na Chlumu - viz *Malý Chlum*

Nad Křížkem (LBC *Tůně Ve Strouhách, VKP Tůně Ve Strouhách*)

Lokalita tří odstavených ramen - místně nazývaných přelovy (tento název není uveden ve slovnících jazyka českého, je pravděpodobně místního původu a snad souvisí s kolísavým stavem vody ve slepých ramenech) - Divoké Orlice jihovýchodně Čestic v severozápadní části louky *Ve Strouhách*, poblíž místa na Divoké Orlici nazývaného *U Křížku*.^{102/} Název *Tůně Ve Strouhách* byl uměle vytvořen počátkem devadesátých let minulého století.^{4/} Tůně byly ještě v roce 1840 pojmeny a podle mapových podkladů se nejspíše osamostatnil nejmenší *Kolářův přelov*. Jde o přírodovědecky neobyčejně hodnotnou lokalitu, v současnosti jednu z nejpozoruhodnějších na Častolovicku. Zdejší cenná květina je popsána v charakteristikách jednotlivých přelovů. Zda se tu vyskytovaly také skřípinec jezerní (*Schoenoplectus lacustris*), stulík žlutý (*Nuphar luteum*), šmel okoličnatý (*Butomus umbellatus*) a zerav vzpřímený (*Sparganium erectum* s. l.), které jsou ve starší floristické literatuře^{27, 95/} uváděny z tůní u Divoké Orlice pod Česticemi, ale dnes již bohužel nelze rozhodnout. Nověji tu nebyly nalezeny a je otázkou zda rostly zde, v blízkém přelovu *Bábinka*, nebo dalších dnes již zazemněných mrtvých ramenech jižně Čestic. Návrh na vyhlášení lokality významným krajinným prvkem (VKP) obsahuje již územní plán z devadesátých let minulého století,^{4/} tento záměr ale nebyl prosazen a uskutečněn. Po provedení základního přírodově-

deckého zhodnocení pracovníky MGOH v Rychnově n. Kn. v roce 2004^{108/} byl obnovený a doplněný návrh na ochranu území opět předložen pověřenému OŽP MÚ v Kostelci n. Orl. Hodnota lokality byla koncem roku 2004 potvrzena pracovníky AOPK ČR v Pardubicích a od roku 2006 je již lokalita registrována jako VKP.

Hejlův přelov (*Hejlák*) (133) - 874; 877/1 (část)

Prostřední soukromé odstavené rameno lokality s mírně proudící, poměrně čistou, vodou a místy kamenitým dnem se zachovalou druhově pestrou vzácnější vodní makrofytní vegetací zastoupenou lakušníkem nitolistým (*Batrachium trichophyllum*), který má podle literatury^{87/} ve v. Čechách těžiště svého výskytu v ČR, ale z Dolního Poorličí, odkud pochází tento nález, nebyl dosud uváděn.^{24/} Dále tu rostou hvězdoš háčkatý (*Callitriche hamulata*), okřehek trojbrázdý (*Lemna trisulca*) a parožnatky (*Chara* sp.) a ojedinelé se tu vyskytují i jednotlivé exempláře žebatky bahenní (*Hottonia palustris*).^{108/}

Janečkův přelov (*Janeček, Kapuciánův přelov*) (134) - 872, 906, 909/1,2

Nejzápadnější a největší přelov lokality, který byl podle místních pamětníků v minulém století podstatně uměle zvětšen a prohlouben těžbou cihlářské hlíny používané na stavbu domků v Česticích. Dnes je opět ve vlastnictví několika majitelů, z části i rodiny Kapuciánových z Čestic, takže se místně již prosazuje novější název *Kapuciánův přelov*. Jako tzv. sportovní voda je intenzivně rybářsky využíván členy místní organizace rybářského svazu Lípa n. Orl. Pestrou rybí obsádku s cejnem, kaprem, línem, okounem, ploticí, štikou a úhořem doplňují i nepůvodní byložravé ryby amur a tolstolobik. Podle podmínek managementu nově vyhlášeného VKP se tu ale již byložravé ryby nesmí vysazovat, protože ničí bohatou a cennou přirozenou vegetaci. Jakékoli vysazování ryb je nutné předem konzultovat s orgánem ochrany přírody, protože příliš vysoká hustota obsádek výrazně snižuje hydrobiologickou a hydrochemickou hodnotu tůní a významně snižuje jejich životnost. Populace vzácných vodních makrofyt s nízkou pokryvností se ale dosud udržují zejména v mělké západní části - byly tu evidovány bublinatka jižní (*Utricularia australis*), hvězdoš háčkatý (*Callitriche hamulata*), lakušník nitolistý (*Batrachium trichophyllum*), okřehek trojbrázdý (*Lemna trisulca*), žebatka bahenní (*Hottonia palustris*).^{108/} V břehových porostech, které tu jsou druhově pestřejší a bohatší než u sousedních dvou přelovů, byly ze vzácnějších rostlin zaznamenány např. barborika obecná obloučnatá (*Barbarea vulgaris* subsp. *arcuata*) a kosatec žlutý (*Iris pseudacorus*). U nejzápadnějšího konce přelovu roste neobyčejně mohutná a vysoká střemcha obecná (*Prunus padus*).

Kolářův přelov (135) - 878 (část), 879 (část)

Nejvýchodnější soukromý přelov lokality je bohatě osídlen vodními makrofyty, dominuje žebatka bahenní (*Hottonia palustris*) a okřehek menší (*Lemna minor*). Žebatka tu tvoří téměř monodominantní porost (as. *Hottonietum palustris*), typické rostlinné společenstvo mělkých stojatých, často periodicky vysychavých, vod a říčních aluvií, které je dnes po odvodnění bažin a aluviálních vod v celé ČR téměř před vymizením.^{61/} V tůni zaujímá skoro polovinu plochy. V těsné návaznosti na vodní plochu se vyskytují mokřadní druhy, např. kosatec žlutý (*Iris pseudacorus*) a řada druhů ostřic (*Carex* sp. div.) v souvislých ostřicových porostech.

U Přelovů (část lokality *Ve Strouhách*) (136) - 858 (část); 875/1,2 (část); 877/1 (část); 878-879 (část); 893/1 (část); 894/1 (část); 904; 907 a 908 (část).

Pomístní název lokality pobřežních porostů v okolí přelovů *Nad Křížkem* včetně části louky *Ve Strouhách*. Jméno bývá uváděno i na některých mapách. Lokalita byla zahrnuta do VKP.

Na Dolkách - viz *Malý Chlum*

Nad Skálou - viz *Malý Chlum*

Na Hradech - viz *Na Ohradách*

Na Junkově (137) - 325/1; 326/2

Zemědělsky obhospodařovaný pozemek východně až jihovýchodně *Junkova borku* západně silnice ve střední části Olešnice.

Na Letišti (138)

Lokalita zhruba před deseti lety zrušeného letiště letadel čestického zemědělského družstva, místních hasičů aj. při jižní straně státní silnice I/11 mezi *Příčnicí* a lokalitou *U Silnice*.

Na Lipské - viz *Lipská*

Na Kamenci (*Kamenec*, *Lipská*) (139)

Pomístně dosud užívané jméno pro zemědělsky obhospodařovaný pozemek severně zrušené cesty mezi lokalitami *U Obrázku* a *U Remízku* západně silnice Čestice-Moravsko. Název je odvozen od většiny množství kusů hornin a valounů křemene ve šterkovém náplavu Divoké Orlice lokality.^{15/} Na mapách se toto jméno nevyskytuje a bývá někdy nahrazováno jménem *Lipská*, které je užíváno různými autory pro řadu odlišných lokalit.

Na Kanále - viz *Čestice*

Na Klestině - viz *Teletín*

Na Koutě pod strání (*V Koutě*) (140)

Louka v jihovýchodním cípu (v koutě)^{15/} meandru Divoké Orlice pod *Horeckou strání* jižně louky *Ve Strouhách* u *Sejkorova koutpadla*. Podle místních pamětníků tu dříve rostl zvláště chráněný upolín nejvyšší (*Trollius altissimus*).

Na Kroužkách - viz *Na Zářechi*

Na Kozím hrádku (141) - 54 (část); 73/1,3,6,7; 136/6 (část)

K západu orientovaný luční svah kolem cesty v jižní části Rašovic, která směřuje k severozápadní části lesa na *Malém Chlumu*. Toto pomístní jméno užívané v Rašovicích je snad obdobou názvu severněji položené lokality *Na Hrádku*, tj. místa západně jižní části Hodččína (v katastrálním území Olešnice-Hodččín nad severním koncem Rašovic), kde pravděpodobně stávala tvrz dávných pánů z Hodččína.^{62/} Podle místní pověsti se po opuštění její rozvaliny staly útočištěm zvěře. Jméno mohlo být přeneseno i na tuto jižnější lokalitu, kde se pásaly kozy. V okraji remízku vybíhajícího z lesa na *Malém Chlumu* se tu vyskytuje dosud dosti hodnotný fragment mezofilního lesního lemu s jedinou lokalitou devaterníku velkokvětého tmavého (*Helianthemum grandiflorum* subsp. *obscurum*) v území, chrpou luční ostroperou (*Centaurea jacea* subsp. *oxylepis*) a smldníkem olešnickovým (*Peucedanum oreoselinum*). Devaterník je v severovýchodních Čechách vzácný a v některých územích tu dokonce chybí. V *Květeně ČR*^{25/} není např. uváděn z fytogeografického okresu Dolní Poorličí, odkud je literárně znám pouze z Křiviny, mj.

ještě ze severnější části Rašovic (kopec Hlaváč aj.),^{95/} ale herbářové doklady patrně chybí.

Na Kozlinci (*Kozlinec*, LBC *Kozlinec*) (142) - 504; 530; 570/7; 5282

Starý, dodnes používaný, pomístní název pro lokalitu mírného svahu s vlhkou loukou (a dříve i polem) zabíhající do lesa *Červíkova* severně silnice Olešnice-Hřibiny. Dnes součást lokálního biocentra *Kozlinec*.^{105/} Podle staré tradice tu sídlili ptáci „*kozlíkové*“.^{93/} Název je s největší pravděpodobností odvozen od zkoleniny lidového jména „*kozlíkové*“, což je označení jednoho z našich v minulosti nejběžnějších dlouhozobých bahňáků bekasiny otavní (*Gallinago gallinago*), která v minulosti na podmáčených loukách v okolí Olešnice hnízdila. Tento pták vydává při nápadném satebním letu s opakovanými vzlety a prudkým klesáním mečivý zvuk (slovenský název - močiarnica mekotavá), který vzniká vibrací krajních rýdovacích per rozevřeného ocasu a zní jako přerušované *huhuhuhuhu huhu*. Tok pokračuje i na zemi. Dnes již patří mezi ohrožené ubývající druhy celé ČR,^{33, 84/} počty hnízdicích bekasin v posledních letech v důsledku trvalého ničení hnízdního prostředí prudce poklesly. Podle informace ornitologa p. T. Bělky na Častolovicku bekasina naposledy hnízdila zhruba v sedmdesátých letech 20. století a dnes tudy pouze protahuje. Ale přesto i dnes z bližšího okolí pocházejí literární údaje o jejím občasném současném zahnízdění. Z údolí dolního toku Orlice je uváděna kupř. od odstavených ramen Orlice v tzv. Jesípkách severně Bělče n. Orl., které jsou součástí nedávno vyhlášené PP Orlice.^{2/} K významným rostlinám lokality patřily zejména devaterník velkokvětý tmavý (*Helianthemum grandiflorum* subsp. *obscurum*) uváděný z lesního lemu, růže galská (*Rosa gallica*) dříve evidovaná na mezech západně *Červíkova*^{95/} a kotryhel lysý (*Alchemilla glabra*), který tu roste dodnes.^{108/}

Na Mokřinách (143)

Název zemědělsky obdělávaného pozemku jihozápadně Čestic, před silničním mostem přes Divokou Orlici západně silnice do Moravska. Lokalita bývá při povodních podmáčená až zaplavovaná. V roce 1964 odtud byla vyvedena meliorační strouha. V příkopu u silnice tu byl v minulosti registrován, dnes v celém regionu Podorlicka velmi vzácný, kalužník šruchový (*Peplis portula*).^{30, 95/}

Na Obci - viz *Čestice*

Na Obecnici - viz *Obecnice*

Na Ohradách - viz *Olešnice u Rychnova nad Kněžnou*

Na Ostrůvku - viz *Ostrůvek*

Na Petrovském (*Častolovická*, *Na Petrovsky*, *Na Petrovskym*, *Na Petrovským*) (144) - 757; 760/1, 2; 769-770; 772; 774 aj.

Západní část dnešního zemědělsky využívaného pozemku mezi hlavní silnicí a náhonem *Alba* východně Matějkovy pily v Česticích. Plocha je v současnosti rezervovaná pro rozvoj výroby.^{66/} Název lokality snad souvisí již s obdobím třicetileté války. Podle zmínek v regionální literatuře^{98, 102/} tu patrně docházelo k přepadávání bývalými sedláky zv. „*Petrovští*“, kteří byli postrachem zejména vyšších stavů. Na některých mapových podkladech, např. na mapě stabilního katastru z roku 1840 i na současně mapě evidence pozemků, je tato lokalita označena jménem *Častolovická*.

Na Petrovsky - viz *Na Petrovském*

Na Petrovskym - viz *Na Petrovském*

Na Petrovským - viz *Na Petrovském*

Na Písku - viz *Olešnice u Rychnova nad Kněžnou*

Na Podstrejčtí - viz *Pod Strýcem*

Na Poříčí - viz *Poříč*

Na Puškvorcí - viz *Olešnice u Rychnova nad Kněžnou*

Na Rybníce - viz *Rybník*

Na Rybníku - viz *Rybník*

Na Sídlišti - viz *Olešnice u Rychnova nad Kněžnou*

Na Strouhách - viz *Ve Strouhách*

Na Štěpnici - viz *Včeláková stráž*

Na Vanickém kopci - viz *Vanického stráž*

Na Vobecnici - viz *Obecnice*

Na Voglově jeseptu - viz *Voglův jesept*

Na Vohradách - viz *Na Ohradách*

Na Zahumentí - viz *Olešnice u Rychnova nad Kněžnou*

Na Záliši - viz *Na Záliších*

Na Záliších (*Na Záliši, Na Zátíší, Záliše, Zátíší*) (145) - 802/1; 842/1 (po dřívějším scelení pozemků)

Zemědělsky využívaný pozemek s těžkou jílovitou půdou^{15/} jihovýchodně až východně Čestic severně louky *Ve Strouhách*, od které je částečně oddělen tzv. *Starou cestou* a částečně melioračním příkopem. Dnes je tu opět řada parcel ve vlastnictví mnoha soukromníků. Původně se tu pomístně říkalo *Zátíší* nebo *Na Zátíší*, z čehož patrně zkomolením vzniklo dnes užívané jméno. Koncem dvacátých let minulého století tu byly i chmelnice.^{14/} Na pozemek se dosud vynáší bahno z koryta regulovaného Olešnického potoka, které dodnes obyvatelé Čestic ručně čistí.

Na Zářečí (*Horeká, Na Kroužkách, Zářečí, Za Řekou*) (146) - 919; 921/2 aj.; 925/1 aj.; 928/1,2 aj. (po dřívějším scelení 922/1)

Název rozlehlé luční lokality uvnitř velkého meandru Divoké Orlice jižně Čestic v záplavovém pásmu řeky. Na některých mapách bývá část louky označována jako *Horeká* - např. na lesnických porostních i typologických mapách je takto označena lokalita v severovýchodní části meandru. Jméno vzniklo od umístění pozemku „*za řekou*“.^{102/} Na některých novějších mapách (ZM 14-13-18 v měřítku 1: 10 000) je lokalita mylně označena názvem *Na Kroužkách*, ale tento název se místně užívá pro louku umístěnou uvnitř meandru Divoké Orlice západně silnice Čestice-Moravsko již mimo popisované území. Jméno je odvozeno od půlkruhovitého tvaru meandru, řeka tu teče „*do kruhu*“. Lokalita *Na Zářečí* dnes opět zahrnuje řadu soukromých luk, které byly pomístně známy pod jmény vlastníků - např. *Markova louka, Matějкова louka, louka Tošovských*. O dřívější květeně této louky je v regionální literatuře málo zmínek. Lze ale předpokládat, že se tu vyskytovala podobná květena jako na jižnější louce *Poříč*. Registrovány tu byly^{27, 95/} např. upolín nejvyšší (*Trollius altissimus*), který se vyskytoval na podmáčených lokalitách ve vlhkých pcháčových loukách, ale i vstavač kukačka (*Orchis morio*) z luk méně vlhkých a narušovaných pastvou. Dnes jsou ale tyto louky, zejména vlivem rekultivační, druhově podstatně ochuzeny. Donedávna byly hnojeny a lokálně i zorněny. Jsou mj. také využívány

i jako areál čestického jezdeckého oddílu založeného roku 1967, který dosahuje výborných umístění i v rámci Velké pardubické.^{102/}

Bábinka (*Na Bábince, LBC Tůň Na Kroužkách*) (147) - 926/1,2

Přelov Divoké Orlice v louce *Na Zářečí* jižně Čestic, který je dnes opět v soukromém vlastnictví. Je součástí lokálního biocentra *Tůň Na Kroužkách*, které bylo již v roce 1993 navrženo k vyhlášení významným krajinným prvkem (VKP).^{4/} Název tohoto LBC však nebyl zvolen vhodně. Pomístní jméno *Na Kroužkách* se vztahuje až k lokalitě uvnitř jednoho z dalších půlkruhovitých meandrů Divoké Orlice - západně silnice Čestice-Moravsko. Vlivem intenzivního rybářského využití *Bábinky*, včetně chovu býložravých ryb tolstolobika a amura, tu ale byla původní velmi bohatá květena téměř zničena. Zajímavější je pouze dosud poměrně pestrý břehový porost při jižním břehu s nápadnými mohutnými exempláři svídy krvavé (*Cornus sanguinea*). Nověji tu nebyly nalezeny skřípínek jezerní (*Schoenoplectus lacustris*), stulík žlutý (*Nuphar luteum*), šmel okoličnatý (*Butomus umbellatus*) ani zerav vzpřímený (*Sparganium erectum* s. l.), které jsou z tůň u Divoké Orlice pod Česticemi uváděny, u nichž však dnes již bohužel nelze rozhodnout, zda rostly zde, v blízkých tůňích v lokalitě *Nad Křížkem* (LBC *Tůň Ve Strouhách*) nebo dalších dnes již zazemněných přelovech.^{27, 95/} Z pozoruhodnějších druhů zde byla nověji evidována pouze barborka obecná obloučnatá (*Barbarea vulgaris* subsp. *arcuata*).^{108/} Navrhované vyhlášení VKP je tedy již bezpředmětné. V lokalitě *Na Zářečí* pod levým břehem Divoké Orlice i v lukách na jejím pravém břehu pod silnicí do Moravska byla ještě v 19. století řada dalších v současnosti již zazemněných přelovů. Dnes jsou v jejich bývalých lokalitách někdy patrné pouze mírné terénní deprese.

Na Zátíši - viz *Na Záhších*

Na Zelnici - viz *Zelnice*

Na Židově - viz *Olešnice u Rychnova nad Kněžnou*

Němcova dubina - viz *Němcova olšina*

Němcova louka (*Němcovy louky*) (148) - 506; 509/1; 515

Dvě od sebe oddělené soukromé louky vedle *Bartošových luk* nad loukou *Obecní* západně Čestic. Jméno je dosud v povědomí starší generace obyvatel Čestic. V minulosti tu byla, podobně jako na sousedních loukách, evidována cenná vlhkomilná vegetace, která byla také zničena melioracemi (viz *Bartošova louka* a *Obecnice*). Konkrétně na *Němcově louce* před odbočkou na Rašovice byly v porostu s dominantní ostřicí ostrou (*Carex acutiformis*) zaznamenány ostřice Davallova (*Carex davalliana*) a hladýš pruský (*Laserpitium prutenicum*) a na druhé louce mezi *Bartošovou dubinou* a *Němcovou olšinou* tolíje bahenní (*Parnassia palustris*).^{54/}

Němcova olšina (*Němcova dubina*) (149) - 506 (část)

Lesík s dominantní olší lepkavou (*Alnus glutinosa*) v západní části louky *Obecnice* západně Čestic. Toto pozemkové jméno je dosud mezi staršími obyvateli Čestic živé. Spolu s *Bartošovou dubinou* pozůstatek rozsáhlejšího lesa, který ještě v první polovině 19. století zahrnoval oba dnešní malé lesíky. Stejně jako ostatní lokality v blízkosti drasticky meliorované louky *Obecnice* byl odvodňováním zasažen i tento lesík.

Němcovy louky - viz *Němcova louka*

Novákův lom - viz *Olešnice u Rychnova nad Kněžnou*

Nováková skála - viz *Novákův lom*

Obecnice (*Obecní louka*) (150) - 142; 664 a 665; 683; 686

Dosud vlhká louka nad meandrujícím tokem náhonu *Alba* a kolem odvodňovacího kanálu z roku 1908 západně Čestic, která sousedí s dalšími hodnotnými loukami (především s tzv. *Bartošovou loukou*), je dlouhodobě v majetku obce Čestice. Podle nejnovějších názorů^{91/} byla snad západní část lokality součástí dřívějšího rybníka napájeného *Albou*, který přesahoval svou větší částí až za odbočku silnice do Rašovic do lokality *Pod Strouhami*. Po jeho opuštění se na silně podmáčené lokalitě s glejovou půdou vyvinula hodnotná specifická slatinná vegetace,^{103/} která byla podstatně změněna vlivem drastických meliorací v šedesátých a pak i osmdesátých letech 20. století, kdy byla těsně při *Náhonu* dokonce vysokým finančním nákladem vybudována čerpací odvodňovací stanice a uprostřed louky studny až 6 metrů hluboké. V dřívější pestré slatinné vegetaci byly mj. evidovány vzácné druhy jako např. hladýš pruský (*Laserpitium prutenicum*), prstnatec májový (*Dactylophiza majalis*) a tolije bahenní (*Parnassia palustris*).^{54, 49/} V současnosti se nejkvalitnější květena udržuje v odvodňovacím kanále a v jeho blízkosti. Vachta třílistá (*Menyanthes trifoliata*), která byla z kanálu uváděna ještě v polovině minulého století,^{54, 49/} tu ale zřejmě již vyhynula. Zato se tu dodnes udržují pěkné a dosti početné populace některých vzácnějších druhů jako např. lakušníku vodního (*Batrachium aquatile*), ostřice dvouřadé (*Carex disticha*), potočnicku vzpřímeného (*Berula erecta*) a zejména žebrotky bahenní (*Hottonia palustris*). Jednotlivě tu nalezneme kosatec žlutý (*Iris pseudaculus*) nebo ptačinec bahenní (*Stellaria palustris*), žije tu čolek obecný (*Triturus vulgaris*). Ve východní části lokality rostou některé vzácnější druhy písčitych vysýchavých substrátů nebo zrašeliněných půd jako např. kriticky ohrožený prasetník lysý (*Hypochaeris glabra*), který tu má ojedinělou lokalitu v rámci celých východních Čech, jestřábník myší ouško (*Hieracium lactucella*), třezalka rozprostřená (*Hypericum humifusum*) a blízce železniční trati se šíří snědek Kochův (*Ornithogalum kochii*).^{108/}

Obecnice - viz *Olešnice u Rychnova nad Kněžnou*

Obecní cesta - viz *Čestice*

Obecní lom - viz *Malý Chlum*

Obecní louka - viz *Obecnice*

Obecní skála - viz *Obecní lom*

Obora - viz *Pod Strouhami*

Obrázková cesta (151)

Dnes již rozoraná cesta napříč poli, která zhruba před 25 lety odbočovala z dolní jv. části *Příčnice*, vedla napříč pozemky západně silnice Čestice-Moravsko. Spojovala lokalitu *U Obrázku* ležící blízce silnice s bývalou lokalitou *Mrázkova remízku* a pokračovala dále směrem k přírodovědecky pozoruhodnému lesnímu komplexu *Olšina* východojihovýchodně *Lípy n. Or.*

Olešnice - viz *Olešnice u Rychnova nad Kněžnou*

Olešnice - viz *Olešnický potok*

Olešnice u Rychnova nad Kněžnou (*Olešnice, Volešnice, Volešnice u Častolovic*)

Obec je poprvé zmiňovaná v roce 1407. Její jméno je odvozeno od olš^{74, 38/} neboli od vody „olešně“^{469/} - údolí potoka, ve kterém byla založena, bylo původně

porostlé lužními lesy s převahou olší lepkavých - údolními jasanovo-olšovými luhy.^{64/} V historických pramenech se setkáme ještě s následujícími psanými tvary - Olessnicze, Wolesschnitz, Wolessnicze.

Morávková louka (152) - 169/1; 170-171; 182/1,2

Pěkná, zřejmě rekultivovaná, ovsíková louka západně silnice v obci pod *Šimerdovou loukou*. V minulosti byla vlhčí (dosud patrný oglejený substrát), ale na počátku osmdesátých let 20. století byla spolu s dalšími olešnickými loukami meliorována. Z významnějších druhů tu nyní roste např. lomikámen zrnatý (*Saxifraga granulata*), který v této oblasti velmi spolehlivě indikuje mezofilní ovsíkové louky.^{108/}

Na Ohradách (*Na Hradech, Na Vohradách*) (153) - 143/1

Pozemek při západní straně silnice v obci pod Tomšovým statkem, kde se pásil v ohradách dobytek. Název *Na Hradech* zachycuje regionální floristická literatura.^{95/} Lokalita dnes ustupujícího kokrhelu luštince (*Rhinanthus alectorolophus*) a v minulosti také v tomto regionu vzácné šalvěje luční (*Salvia pratensis*).^{30, 95/}

Na Písku (154)

Místní část obce, která se nachází na mocných návěších vátého písku po obou stranách silnice zhruba v jejím středu mezi místní částí *Ve Vrčkách* na jihu a lokalitou *Na Puškvorci* na severu. Písek tu tvoří místy až 2 metry mocné vrstvy. Na lokalitě a na přilehlých písčitéch stanovištích v borech v severozápadním cípu *Malého Chlumu* a v polích byla evidována řada v regionu dnes velmi vzácných druhů rostlin. Především to byl vzácný sarmatský druh kozinec písečný (*Astragalus arenarius*), který tu poprvé nalezl A. Souček v roce 1907^{79, 27, 30, 95/} a naposledy v roce 1954 sbírala jeho dcera M. Tomková-Součková^{51/} a od té doby tu byl již marně hledán.^{88, 42, 107, 108/} Nověji tu nebyly potvrzeny ani výskyty medovníku meduňkolistého (*Melittis melissophyllum*),^{30, 42, 108/} modřence chocholátého (*Muscari comosum*)^{95, 72/} a tužanky tuhé (*Sclerochloa dura*),^{27/} jejíž výskyt na lokalitě byl později zpochybněn.^{30/} V roce 2004 tu byl potvrzen pouze výskyt na Častolovicku vzácné šedivky šedé (*Berteroa incana*).^{108/} V okraji nedávno zalesněné lokality písčiny v úhlu starého lesa nad lokalitou byl nalezen jeden z posledních fragmentů sv. *Corynephorion* na *Malém Chlumu* (viz *Malý Chlum*). Za stavením botanika A. Součka při druhé straně silnice se podle sdělení p. M. Tomková-Součkové do současnosti udržuje několik exemplářů vstavače kukačky (*Orchis morio*), který byl v minulosti na rašelinných loukách u obce poměrně rozšířený. Vyhyнул tu, stejně jako na celém území Podorlicka, kde je dnes územně chráněn na dvou posledních známých lokalitách - v PP *Na Hadovně* u Prorub u Potštejna a v PR *Mazurovy chalupy* u Hoděšovic v Hradeckých lesích.^{111/}

Na Puškvorci (155) - 144/3,4,7; 151; 158/1,4-8; 161/1-6; 185/1

Dnes zastavěná lokalita východně silnice v obci severně místní části *Na Písku*. Na mapě stabilního katastru z roku 1840 je ve střední části lokality vyznačen menší rybník, který přesahoval dnešní silnici do současné *Šimerdovy louky*. Dříve jistě vlhčí a dlouho nezastavěné místo s vlhkomilnou vegetací s dominantním puškvorcem obecným (*Acorus calamus*). *Puškvorec* mohlo být ale již i jméno bývalého rybníka, což se ale nepodařilo spolehlivě doložit. Ze vzácnějších druhů tu byla floristickou literaturou evidována např. vlhkomilná ostřice dvouřadá (*Carex disticha*).

Na Sídlišti (156)

Louky u bývalého olešnického mlýna.^{1/}

Na Zahumení - 178/1; 179/1

Zemědělsky obhospodařovaný pozemek nad tzv. starou cestou přes obec západně silnice. Obdoba častého místního pojmenování *Za Humny*.

Novákův lom (*Novákova skála*) (157) - 231/3

Dřívější soukromý opukový lom západně silnice v jižní části obce jižně lokality *Ve Vrbkách* s méně významnou těžbou.

Obecnice (*Na Obecnici, Na Pěři, Na Vobecnici*) (158) - 471; 481/1; 491/2-4

V minulosti velmi hodnotná obecní rašelinná louka východně silnice v obci pod odbočkou na Hřibiny. Dnes téměř zapomenutý název *Na Pěři*^{1/} souvisí s bývalým hojným výskytem suchopýru, který má plody (nažky) opatřeny výrazným chmýrem - ve floristické literatuře je z lokality uváděn suchopýr široolistý (*Eriophorum latifolium*). Ještě v padesátých letech minulého století^{54/} tu bylo evidováno dnes velmi ohrožené společenstvo slatinných luk s dominantní ostřicí Davallovou (as. *Valeriano dioicae-Caricetum davallianae*) a dalšími význačnými druhy - hadím jazykem obecným (*Ophioglossum vulgatum*), ostřicí blešní (*Carex pulicaris*), prstnatcem májovým (*Dactylorhiza majalis*) a suchopýrem širolistým (*Eriophorum latifolium*). Zřejmě se tu vyskytovaly i tolije bahenní (*Parnassia palustris*), zevar vzpřímený (*Sparganium erectum* s. l.) a kozlík dvoudomý (*Valeriana dioica*) udávané z rašelinných obecních luk v okolí Olešnice. V příkopu u silnice rostly, dnes ve východních Čechách neznámá zvláště chráněná, odemka vodní (*Catabrosa aquatica*),^{95, 70, 30/} která tu jednou z pouze dvou známých lokalit v Podorlicku dosahovala východní hranice rozšíření v Čechách, šáchor hnědý (*Cyperus fuscus*) a pryskyřník lítý (*Ranunculus sceleratus*). Tato vegetace je již zcela zničena.^{108/} Louka byla několikrát meliorována, nejdrastičtější odvodňování ji postihlo v osmdesátých letech minulého století.^{45/} V odvodňovacím kanále u silnice, který vznikl již v roce 1926, jsou dnes rozšířeny, stejně jako v *Olešnickém potoce* a dalších místních melioračních strouhách, porosty as. *Nasturtium officinale*.^{108/}

Olešnický rybník (*Rybník, Volešnický rybník*) (159) - 904/5-6; 905/1-2, 9-21; 907/53-x aj.

Bývalý rozsáhlý olešnický mlýnský rybník nad *Šimerdovým mlýnem* východně silnice v Olešnici je v historických pramenech zmiňován již v roce 1559. Byl zrušen, podobně jako jižnější rybník *Pšenička*, ve čtyřicátých letech 19. století. Jeho přibližný rozsah a tvar je zachycen na mapě I. vojenského mapování z druhé poloviny 18. století. V období II. vojenského mapování v počátku průmyslové revoluce již neexistoval a jeho místo zaujala rašelinná louka *Rybník*. V severní části rybníka, který dosahoval přibližně k úrovni severního okraje lesního komplexu *Za Rybníkem*, existoval převoz směrem na Paseky.

Peterova louka (160) - 141

Dříve cenná rašelinná louka nad *Peterovým statkem* pod jižní částí *Zelnice*. Lokalita byla na počátku osmdesátých let 20. století spolu se sousedními pozemky *Zelnici* a *Na Ohradách* drasticky odvodněna^{45/} a dnes je sice dosud poměrně vlhká, ale také značně ruderalizovaná a ochuzená. Minulosti patří např. výskyt ostřice dvouřadé (*Carex disticha*), která rostla v příkopu u silnice.^{27/} Z regionálně významnějších druhů se tu udržují pcháč potoční (*Cirsium rivulare*), pivořena vyšší (*Primula elatior*) a třezalka čtyřkřídlá (*Hypericum tetrapterum*). V jižní části louky je

silně eutrofizovaný zanedbaný rybníček, který byl v minulosti součástí fungujícího ekosystému vesnického hospodářství.

Peterův statek (161)

Nejcennější roubené stavení v obci pod *Peterovou loukou* západně silnice naproti severnímu cípu lokality *Na Puškvorci*.

Rybník (*Louka Rybník, Na Rybníce, Na Rybníku*) (162) - 904/5-6; 905/1-2, 9-21; 907/53-x aj.

Rozsáhlá lokalita dřívější cenné rašelinné louky v místě bývalého panského *Olešnického rybníka*. V minulosti jedna z nejpozoruhodnějších botanických lokalit Častolovicka zcela zničená v šedesátých letech minulého století. Byla rozdělena napřímeným Olešnickým potokem, který dosud v této části Olešnice meandroval poblíž dnešní silnice, a zároveň z větší části odvodněna a následně přeměněna v intenzivně obdělávané pole. Další etapa meliorací tu proběhla v roce 1983. V první polovině 20. století zde ještě rostly^{32, 79, 27, 95/} vzácné druhy minerálně bohatých až zasolených biotopů jako kupř. bařička bahenní (*Triglochin palustre*), hadí jazyk obecný (*Ophioglossum vulgatum*), jetel jahodnatý (*Trifolium fragiferum*), pampelišky ze sekce "bahenních pampelišek" (*Taraxacum* sect. *Palustria*), pryskyřník lítý (*Ranunculus sceleratus*), sevlák potoční (*Sium latifolium*), šachor hnědý (*Cyperus fuscus*), vstavač kukačka (*Orchis morio*) nebo zeměžluč spanilá (*Centaurium pulchellum*). Nadto tu byly evidovány další vzácnější vlhkomilné druhy - lakušník vodní (*Batrachium aquatile*), jen přechodně se vyskytující vzácná forma ocúnu jesenního - ocún jesenní nejsličnější (*Colchicum autumnale* f. *speciosissimum*), ostřice dvouřadá (*Carex disticha*), svízel severní pravý (*Galium boreale* subsp. *boreale*) a štovík krvavý (*Rumex sanguineus*). V Součkové herbářovém materiálu od Olešnice u R. K. byly mj. nověji rozeznány vzácný evropský endemit pampeliška holandská (*T. hollandicum*) i běžnější, ale dnes také podstatně ustupující, pampeliška chudolaločná (*T. paucilobum*).^{90/} Endemická pampeliška holandská, která je indikátorem bohatých slatinných biotopů, je z ČR uváděna pouze z jižních, středních a východních Čech a vzácně z moravské strany Českomoravské vrchoviny.^{52/} Ze širšího regionu Podorlicka je známá ještě jen z PR Zbytka - tyto naše dvě lokality jsou nejsevernějšími lokalitami české arely druhu.^{90/} Ze slatinných luk podél Olešnického potoka byla v šedesátých letech minulého století uváděna dokonce v ČR kriticky ohrožená masožravá endemická tučnice česká (*Pinguicula bohemica*).^{49/} S největší pravděpodobností ale šlo o záměnu za rovněž vzácnou tučnici obecnou (*Pinguicula vulgaris*). Podle písemného sdělení RNDr. Emila Hadače, DrSc. (Hadač in litt. 1983) „K. Krčan neměl srovnávací materiál a došel k mylnému závěru, Ing. K. Kopecký čerstvý materiál neviděl a ze sušeného nelze mnoho poznat.“ Dnes také už nelze přesně rozhodnout, zda se tučnice vyskytovala na této největší louce nebo sousedních slatinných lokalitách (*Obecnici* aj.). Lokalita *Rybník* je dosud bohatým nalezištěm schránek mlžů, kteří žili v bývalém rybníku. Několik exemplářů vstavače kukačky se udržuje severozápadně lokality na malé loučce za domkem, ve kterém žil botanik A. Souček.

Šimerdova louka (*Šimerdovo bahno*) (163) - 625, 645; 672/1-7; 676; 700/1 aj.

Poměrně velká vlhká lokalita západně silnice ve střední části obce nad *loukou Morávkovou*. Ještě v roce 1840 byl v její severovýchodní části rybník, který přesaňoval i na východní stranu dnešní silnice do lokality *Na Puškvorci*. Na katastrální

mapě datované rokem 1895 není již tento rybník zaznamenán. Lokalita je ale dosud podmáčená a kyselá, s oglejenou až glejovou půdou, a vždy byla využívána jenom jako méně hodnotná louka. Ojediněle tu byl registrován výskyt ohroženého koromáče olešnickového (*Silvaum silaus*)^{27/} a nověji karpatského migrantu, jehož rozšíření v nižších polohách Podorlicka vyžaduje pozornost, pcháče potočního (*Cirsium rivulare*).^{108/} Další louka známá pod jménem *Šimerdova louka* byla i východně olešnického *Šimerdova mlýna*.

Šimerdův mlýn (*Olešnický mlýn*) (164)

Bývalý mlýn v obci při odbočce silničky do Pasek. V polích, na mezích a loukách u mlýna rostly^{30, 95/} dnes již vzácné druhy jako kupř. ocún jesenní nejsličnější (*Colchicum autumnale* f. *speciosissimum*), rmen barvířský (*Anthemis tinctoria*), vzácná a pomějívě se vyskytující silenka rozsochatá (*Silene dichotoma*), dnes kriticky ohrožený svízel trojrohý (*Galium tricornutum*), užanka lékařská (*Cynoglossum officinale*), víkev velkokvětá (*Vicia grandiflora*).

V Akátech (pravděpodobně *Ve Vejmorech*) (165) - 178/1; 179/1; 196/1

Asi 80 letý akátový porost na velmi nerovném povrchu písčiny západně místní části *Na Písku*. Ve floristické literatuře je zachyceno pomístní jméno *Ve Vejmorech*, které se mělo nacházet „za staveními Na Písku“, což by společně s charakterem povrchu této mikrolokality odpovídalo tomuto místu. Z místních občanů mi ale tuto domněnku nikdo nepotvrdil - jméno již není živé. Na písčíně *Ve Vejmorech* byla v roce 1952 nalezena početná kolonie chráněné a silně ohrožené kapradinky vratičky měsíční (*Botrychium lunaria*).^{95/}

Ve Vrbkách (*Ve Vrbách*) (166) - 216/9; 217

Starý název pro lokalitu západně silnice v obci pod lokalitou *Na Písku*. Písečité místo ve svahu, kde býval bohatý vrbový porost, který vystřídalo pole a nedávno nová zástavba rodinnými domky.

Vítkova louka (167) - 875; 903

Zejména v minulosti jedna z botanicky nejcennějších luk celého popisovaného území. Soukromá podmáčená louka s prameništěm a mokřinou jihovýchodně obce pod *Šimerdovým mlýnem* před kopečkem *Babínkou*. Z pozoruhodnějších rostlin odtud byly ještě v polovině minulého století^{95/} uváděny hadí jazyk obecný (*Ophioglossum vulgatum*), ostrice Davallová (*Carex davalliana*), suchopýr širolistý (*Eriophorum latifolium*) a vachta trojlístá (*Menyanthes trifoliata*). Dnes je v důsledku meliorací z let 1964 a 1983 i napřiměním Olešnického potoka floristicky velmi ochuzená. Dosud se tu ale vyskytuje např. lomikámen zrnatý (*Saxifraga granulata*) nebo vlhkomilný pcháč potoční (*Cirsium rivulare*). Nově zde byly registrovány prvosenka vyšší (*Primula elatior*) a upolín nejvyšší (*Trollius altissimus*), který tu roste v několika exemplářích v severozápadním okraji při bývalém mlýnském náhonu.

Vítkův lom (*Vítkova skála*) (168) - 278/3

Bývalý větší opukový lom západně silnice pod jižním okrajem obce byl činný asi do roku 1975. V jeho okolí byly nalezeny např. bělolist rolní (*Filago arvensis*) - u polní cesty u lomu, prlina rolní pravá (*Lycopsis arvensis* subsp. *arvensis*) nebo pupava obecná (*Carlina vulgaris*). Dnes je prostor lomu využíván jako manipulační sklad dřeva. V okolí Olešnice a Čestic se zhruba do padesátých let těžila opuka výborné kvality v řadě lomech - viz *Kodouškův lom*, *Moravcův lom*, *Novákův*

lom, Obecní lom, Panský lom, Starý lom, Sýkorův lom, Vítkův lom nebo také v tomto článku nelokalizované lomy jako kupř. *Krejčho lom, Řřhův lom*^{102/} aj. Nejdále, tj. zhruba do roku 1975, fungoval také tzv. *Tomšův lom* v horní části Olešnice (již mimo popisované území). Četné lomy byly zejména na *Malém Chlumu*, ale např. i na *Strýci*, větší lom byl také v lesíku *Leština*, menší v *Junkově borku* apod. Místy se opuka dobývala také povrchově a nahodile. Po této těžbě je např. na *Malém Chlumu* a mnohde jinde velmi nerovný terén s terénními prohlubněmi (viz *Na Dolíkách, V Dolíkách*). Místně se opuka používala ke stavbě domů, plotů, stodol, na zpevnění břehů silnic apod.^{102/}

Zelnice (*Na Zelnici, Na Zelníčích*) (169) - 117; 128/1; 130; 133; 135-136; 139-140; 340 aj.

Původně velmi úrodná lokalita s tmavou hlubokou lužní půdou západně silnice v horní části obce, která je pozoruhodná především z pedologického hlediska. Na dně rozlehlejšího úvalu se tu u pramenů, které byly bohaté rozpuštěným uhličitánem vápenatým (slínovcový podklad), tvořil zhruba před 6 000 lety sladkovodní sypký vápenc. Jeho tvorba byla ukončena přeměnou drobných vodních nádrží na bažiny, jejichž zarůstáním vznikla slatinná rašelina prosycená světlou vápnitou luční křídou - sraženým vápencem. Na tomto substrátu se vytvořila jedna z nejkvalitnějších půd regionu - černá lužní půda.^{77/} Tato půda zv. „*zelnice*“ poskytuje nejkvalitnější zelinářské půdy, které jsou bohatě zásobené příznivě fixovanou organickou hmotou i výživnými látkami. Byla tu úspěšně využívána, podobně jako v blízké Bolehošti, k pěstování zelí.^{63/} Odvodňování lokality bylo sice zahájeno již v letech 1926 a 1929, kdy odtud byl vyveden meliorační kanál a kdy byly meliorovány pozemky při jejím západním okraji. Ve větší míře pak ale pokračovalo v letech 1961 a zejména v osmdesátých letech 20. století,^{45/} kdy byla odvodněna podstatná část *Zelnice* včetně přilehlých rašelinových lokalit *Na Ohradách* a *Peterova louka*. Těmito zásahy byla přirozená kvalita půdy lokality velmi negativně změněna a pozemek dnes lze využívat pouze k extenzivní pastvě dobytka. Zajímavější vegetace se vyskytuje jenom u melioračního kanálu.

Olešnická - viz *Horní Zálíše*

Olešnický mlýn - viz *Šimerův mlýn*

Olešnický potok (*Čestický potok, Hodčičský potok, Ličenský potok, Kamenice, Mlýnský potok, Olešnice, Studénka, Studýnka*)

Potok pramení poblíž Lična nad Uhřínovicemi v lese Stojavka. Ve starší místopisné literatuře je jmenován také podle dalších obcí, kterými protéká - *Ličenský, Čestický a Hodčičský potok*.^{55, 56, 7/} Na mapách, ale i v literárních pramenech,^{83, 82/} je často označován i jako *Mlýnský potok* - v minulosti při něm fungovala řada mlýnů. Zajímavé jsou názvy *Studýnka* a *Studénka*.^{55/} Jeho přirozeně meandrující tok původně doprovázený lužními lesy a olšinami byl v šedesátých letech dvacátého století napříměn a regulován a pobřežní porost byl téměř zdecimován. Jméno *Mlýnský potok* se dnes místně užívá pro po většinu roku vyschlé zbytky původního meandrujícího koryta, které jsou např. i v Olešnici lokálně obklopeny fragmenty lužních porostů. Napříměné koryto potoka je zejména v Česticích upraveno dlažbou a nábrežními zdmi. Od těchto, tzv. stavebních úprav se v posledním období upouští a v případech nutnosti se doporučuje koryto zpevňovat pouze vegetativními

úpravami.^{65/} Nověji se v napřímeném potoce a melioračních kanálech, které do něho ústí, intenzivně šíří v ČR kriticky ohrožená potočnice lékařská (*Nasturtium officinale*), která tu tvoří pěkně vyvinuté rostlinné společenstvo as. *Nasturtietum officinalis*. Toto vzácné společenstvo se v poslední době šíří na karbonátových půdách podél trativodů a příkopů odvodňovaných ploch a v území dolního toku Olešnického potoka má dnes nejbohatší lokalitu v rámci celého Podorlicka. Floristé intenzivně zkoumající toto území v období kolem druhé světové války odtud tuto rostlinu neuvádějí. Musela se rozšířit až později. V Česticích a u odvodňovacích kanálů ústících do potoka je poměrně častý také v ČR ohrožený krtičník stinný (*Scrophularia umbrosa*).^{108/} Do potoka se dnes vracejí raci říční (*Astacus astacus*), kteří tu byli velmi hojní ještě koncem 19. století, ale podle místní kroniky tu kupř. chyběli již v roce 1922.^{14/} Hnízdí tu i ledňáček říční (*Alcedo atthis*).

Olešnický rybník - viz *Olešnice u Rychnova nad Kněžnou*

Olšina - viz *Olšinka*

Olšinka (*Ďoubkova olšinka, Olšina*) (170) - 472; 473

Dnes silně ruderalizovaný, zhruba 80 let starý, lesík jižně zátočin náhonu *Alba* východně tzv. *Vrbinky* při státní silnici I/11 západně Čestic s dominantní olší lepkavou (*Alnus glutinosa*).

Orlice - viz *Dívoká Orlice*

Orlice dívoká - viz *Dívoká Orlice*

Orlice (PPK) - viz *Dívoká Orlice*

Ostrůvek - viz *Čestice*

Otčenáškův bor - viz *Chaloupkův bor*

Panská skála - viz *Panský lom*

Panský les - viz *Malý Chlum*

Panský lom - viz *Malý Chlum*

Paseký (*Paseky, Pod Paseky*) (171) - 181/1; 184/1-4; 676; 812/1; 815; 842; 909 aj.

Starý název lokalit za bývalým *Olešnickým rybníkem* pod i nad lesem *Za Rybníkem* ve směru k Pasekám je uveden již na mapě stabilního katastru z roku 1840. Zřejmě jde o označení místních komunikačních spojů Olešnice a Pasek, které navazovaly na převoz přes rybník. Dnes zemědělsky obhospodařované pozemky. Na některých pozdějších mapách je takto označen i zemědělský pozemek jižně silničky Hřibiny-Paseky nad *Vanického strání*.

Pasek - viz *Paseky*

Paseka - viz *Paseky*

Paseka - viz *Vanického strání*

Paseky (*Pasek, Paseka, Řibinské Paseky, Vesela, Veselá*)

Tato místní část obce Hřibiny-Ledská byla dříve střídavě částí obcí Častolovice a Hřibiny.^{39/} Rozkládá se na severních až severozápadních svazích *Strýce* a protějším svahu *Hřibinského hřbetu* východně lesa *Za Rybníkem*. Poprvé je zmiňována již roku 1387.^{105, 39/} Ještě v 16. století se obec nazývala *Veselá* (psáno i *Vesela, Weselá, Wesele*),^{67, 55, 69, 104, 53/} údajně od „veselého odtud rozhledu po okolní krásné krajině“^{67, 53/} - vždý ze *Strýce* se naskýtá pohled až na moravské hory.

Horní rybníček (172) - 268

Východnější eutrofizovaný rybníček na návsi v Pasekách. Na vlhké písčité na návsi byla v třicátých letech minulého století^{95/} evidována dnes silně ohrožená

zeměžluč spanilá (*Centaurium pulchellum*), pionýrský druh obnažených nebo zraňovaných minerálně bohatých až zasolených půd - fakultativní halofyt. Tento druh se zapojováním porostů mizí, takže většina jeho lokalit má pouze přechodný charakter, přesto je zřejmé, že lokalit rychle ubývá. V celém Podorlicku bylo v průběhu floristického výzkumu zaznamenáno zhruba 25 lokalit, z nichž většina dnes již neexistuje. Zde zanikla snad i v souvislosti s vybudováním rybníčků.

Dolní rybníček (173) - 267/2 (část)

Západnější eutrofizovaný rybníček na návsi v Pasekách. Západně od tohoto rybníčku bývala ještě třetí umělá nádrž, která je dnes již zavezena.

Včelákův statek (174)

Nejnámější statek Pasek na úbočí *Strýce* při jejich východním okraji.

Paseky (175) - 100

Zemědělsky obhospodařovaný pozemek mezi silnicí Hřibiny-Olešnice a lesem *Střezmá* západně Hřibin.

Paseky - viz *Pasečky*

Paseky (LBC) - viz *Za Rybníkem*

Pavlišťova louka

Dříve floristicky cenná louka východně louky *Rybník* u lesa *Za Rybníkem*, přesněji se nepodařilo lokalizovat. V regionální floristické literatuře jsou odtud uváděny mj. i ostřice Davallova a latnatá (*Carex davalliana*, *C. paniculata*) a suchopýr úzkolistý (*Eriophorum angustifolium*). Dnes je v lokalitě, která byla v osmdesátých letech 20. století meliorovaná, pole.

Peterova louka - viz *Olešnice u Rychnova nad Kněžnou*

Peterův bor - viz *Za Rybníkem*

Peterův písniček - viz *Za Rybníkem*

Peterův statek - viz *Olešnice u Rychnova nad Kněžnou*

Písečník Bartíkův - viz *Bartíkův písečník*

Pod Borkem - viz *Na Borkách*

Pod Chlumem (176)

Zemědělsky využívaný písčité pozemek pod jižním úpatím Malého Chlumu. Ze zdejších písčitých polí byla dříve uváděna^{95/} např. dnes v celé republice silně ohrožená nahoprutka písečná (*Teesdalia nudicaulis*). Tento psamofilní subatlantický druh je další fytogeograficky významnou rostlinou regionu. Je druhem západního migrantu a územím ČR probíhá jeho východní areálová hranice a lokality v našem regionu leží na východní hranici celkového areálu. Východněji roste již jen na Moravě, kde se vyskytuje ojedinele na jihovýchodu a severu (Břeclav, Vidnava).^{52/} V Podorlicku byla zaznamenána téměř výhradně na propustných kyselých písčitých půdách v Týništském úvalu. V nedávné minulosti byl výskyt potvrzen asi na 6 lokalitách, přičemž v okolí *Malého Chlumu*, kde byla v minulosti hojná, již potvrzena nebyla.^{44/} Nejbližší, v současnosti známou, lokalitou jsou Bolehoštské bory u Lipin. Na polích *Pod Chlumem* dosud roste kupř. v ČR silně ohrožený rozrazil polní (*Veronica agrestis*).^{42, 43/}

Pod Chlumem - viz *Za Křížem*

Podchlumí - viz *Malý Chlum*

Pod Leštinou - viz *U Leštiny*

Pod Kubrtákem - viz *Častolovická*

Pod Paseky - viz Paseký

Pod Strání (177)

Louky při pravém břehu Divoké Orlice pod *Horeckou strání* jižně luk *Ve Strouhách*, v nichž v minulosti rostly bledule jarní (*Leucojum vernum*), sněženka podsněžník (*Galanthus nivalis*) a upolín nejvyšší (*Trollius altissimus*), byly také postižena nečitlivými rekultivacemi.

Pod Strejcem - viz Pod Strýcem

Pod Strouhami (Obora, Pod Struhami, Za Vlečkou) (178) - 1020/1

V současnosti silně ruderalizovaný západní výběžek lesního komplexu Obora vlevo *Rašovské silnice* navazující na východě na les v jihozápadním cípu *Malého Chlumu*. Pomístní jméno *Pod Strouhami* je zřejmě odvozeno od umístění pod původním korytem mlýnského náhonu *Alby (Strouha)*, které původně směřovalo od rybníka *Pšeničky* přes *Podchlumí* k Dlouhé Louce. Ekvivalent *Pod Struhami* je uveden např. na porostní mapě a současné mapě evidence nemovitostí a jméno *Za Vlečkou* je zaznamenáno na lesnické typologické mapě.

Pod Struhami - viz Pod Strouhami

Pod Strýcem (Častolovická, Na Podstrejči, Pod Strejcem) (179)

Vápníkem bohatá jílovitá pole na oglejených rendzinách západně jihozápadní části *Strýce*. Při cestě tu donedávna rostly dvě mohutné staré solitérní hrušně obecné (*Pyrus communis*), tzv. *Vilímkovy hrušky*. Starší z nich byla skácená zhruba teprve před pěti až deseti lety a mladší a větší již před čtyřiceti lety při melioracích. V polích bylo koncem první poloviny 20. století evidováno množství dnes již velmi vzácných, především vápnomilných, plevelných druhů.^{27, 95/} Nejvzácnějšími z nich byly, v ČR kriticky ohrožené a regionálně fytogeograficky významné, huseník střelovitý (*Arabis sagittata*), jehož lokality v našem regionu leží na severní hranici rozšíření v Čechách, a svízel trojrohý (*Galium tricornutum*) - viz *Hraniční cesta*. Velmi hojně sem byl zavlečen, v současnosti vyhynulý druh východních Čech, kravinec španělský velkokvětý (*Vaccaria hispanica* subsp. *grandiflora*). Dále tu rostly hlaváček letní (*Adonis aestivalis*), kamejka rolní (*Lithospermum arvense*), křivatec rolní (*Gagea arvensis*), ostrožka stračka (*Consolida regalis*), voskovka menší (*Cerintho minor*), ale i acidofilní tařice kališní (*Alyssum alyssoides*). Další vzácné druhy tu byly rozšířeny na mezích, v úvozu a polních cestách, které byly rozorány v roce 1952 - černýš rolní (*Melanampyrum arvense*), hořčík jestřábíkovitý (*Picris hieracioides*), oman vrboolistý (*Inula salicina*) aj. Také tato květena byla v druhé polovině 20. století téměř vyhubena intenzivním zemědělským hospodařením a selektivním čištěním osiva a snad i změnou hydrologických poměrů stanoviště, ze kterého byl v roce 1963 sveden odvodňovací kanál. Černýš rolní a hořčík se dosud udržuje v okraji lesního porostu na blízké *Šimerdově stráňce*. Při melioracích se tu objevovalo množství starých kovových předmětů a byly tu odkryty základy stavení, které poukazují na starší osídlení - bylo by vhodné provést zde archeologický výzkum.

Pod Třezmou - viz Střezmá

Poříč (Horecká, Na Poříčí, Poříčí) (180) - 707/1-4; 708-709; 716/1,2; 723/1,2; 725/1,2; 725/1-2; 726-727; 729/1,2; 730/1-4; 732/1,2

Před rokem 1979 vlhká až podmáčená, floristicky velmi cenná, louka na zdelovském katastru jihozápadně Častolovických Horek. Jižní část pod lesem Bůček,

kteřá je již mimo mapované území, byla známá po názvem Kroutilka. Jméno *Poříč* (*Poříčí*) souvisí s polohou u řeky. Louka patřila v minulosti k nejhodnotnějším lokalitám popisového území. Dnes je ale její vegetace zcela zničena - odvodňována byla již počátkem šedesátých let minulého století, následně bylo v roce 1979 drasticky meliorováno 13,5 ha ve svahu v její jižní části (v materiálech o melioraci je užíván název *Horecká*).^{97/} Celá lokalita byla rekultivována a dnes je přeměněna v pole. V průběhu floristického výzkumu tu bylo evidováno vzácné společenstvo vápnatých slatinišť as. *Valeriano dioicae-Caricetum davallianae*^{103/} s řadou ohrožených druhů, další vzácné druhy se vyskytovaly v okolních vlhkomilných porostech.^{95/} Jsou odtud uváděny např. kozlík dvoudomý (*Valeriana dioica*), ocún jesenní nejsličnější (*Colchicum autumnale* f. *speciosissimum*), ostrice blešní, časná, Davallova, dvouřadá a rusá (*Carex pulicaris*, *C. praecox*, *C. davalliana*, *C. disticha*, *C. flava* agg.), pcháč potoční (*Cirsium rivulare*), škarďa měkká čertkusolistá (*Crepis mollis* subsp. *hieracioides*), rosnatka okrouhlostá (*Drosera rotundifolia*), suchopýry širolistý i úzkolistý (*Eriophorum latifolium*, *E. angustifolium*), svízel severní pravý (*Galium boreale* subsp. *boreale*), tolije bahenní (*Parnassia palustris*), žlutuchy lesklá i orlíčkolistá (*Thalictrum lucidum*, *T. aquilegifolium*), přičemž žlutucha orlíčkolistá, která je do nižších poloh splavována z Orlických hor,^{70, 31/} tu měla nejníže položenou lokalitu v nivě Divoké Orlice.^{95/}

Poříčí - viz *Poříč*

Příčnice - viz *Čestice*

Pšenička (181) - 612/3-10; 613/1-8

Bývalý mlýnský rybník na Olešnickém potoce severně Čestic nad tzv. *Starou cestou (Hradečnicí)* ke *Strýci* nad čestickým *Moravcovým mlýnem*. V minulosti napájel spolu s Olešnickým potokem původní náhon *Albu*.^{109/} Byl zrušen ve třicátých letech 19. století (v roce 1840 byla již v lokalitě louka *Pšenička*). Dosud je patrná hráz, která byla prokopána a opatřena mostkem, po němž vede *Hradečnice*. Velikost a tvar rybníka je přibližně zachycen na mapě I. vojenského mapování z druhé poloviny 18. století. Podle *Pamětní knihy obce Čestice*^{102/} se na dně občas vypouštěného rybníka znamenitě dařilo pšenici.

Pšenička - 612/3-10; 613/1-8

Vlhká louka v místě bývalého rybníka *Pšeničky*, na níž bývala studánka s velmi chutnou vodou. Louka patřila až do roku 1923 Častolovickému velkostatku. Tehdy byla prodána celkem 18 soukromníkům z Čestic a vznikly tu úzké pruhy luk zvaných podle majitelů - např. *Kolovratníková louka*, *Šefelínova louka*.^{102/} Později byla narušena regulací Olešnického potoka a v osmdesátých letech minulého století zmeliorována.^{45/} Dnes je zachován pouze úzký ruderalizovaný pruh u potoka, větší část je přeměněna v pole. Dříve tu rostla celá řada významných druhů rostlin^{95/} - např. ostrice Davallova (*Carex davalliana*), prvosenka vyšší (*Primula elatior*), snědek Kochův (*Ornithogalum kochii*) a zejména řada barevných forem vstavače kukačky (*Orchis morio*), který se podle místních pamětníků ještě do sedmdesátých let minulého století udržoval pod velkou vrbou u břehu Olešnického potoka v blízkosti bývalého *Moravcova lomu*, a pravděpodobně i hadí jazyk obecný (*Ophioglossum vulgatum*), prstnatec májový (*Dactylorhiza majalis*) a úrazník uzlovitý (*Sagina nodosa*), které jsou uváděny z luk mezi *Strýcem* a Česticemi. Východně od této

lokality se nachází dosud floristicky zajímavá *Šimerdova stráňka*, která je refugiem řady cenných druhů z již zničených okolních stanovišť.

Kolovratníková louka

Po roce 1923 jedna ze soukromých luk v lokalitě bývalé louky *Pšeničky* západně *Strýce* směrem k Česticím. Dříve tu byl evidována ostřice Davallova (*Carex davalliana*). Louka je dnes v majetku jiného majitele, proto se ji nepodařilo přesněji lokalizovat.

Šefelínova louka

Po roce 1923 jedna ze soukromých luk v lokalitě bývalé louky *Pšeničky* západně *Strýce* směrem k Česticím. Dříve tu byl evidován výskyt ostřice Davalloy (*Carex davalliana*).

Rašovská silnice (*Rašovická silnice, Česticko-křivická silnice*)

Odbočka státní silnice I/11 směrem na Rašovice západně Čestic. Obecní silnice postavená v roce 1914 za finance obcí Rašovice i Čestice, které využily peněz získaných za náhradu škod způsobných povodněmi.^{6, 102/}

Remízek - viz *Mrázkův remízek*

Rybiny - viz *Hřibiny*

Rybník - viz *Olešnice u Rychnova nad Kněžnou*

Rybník - viz *Olešnický rybník*

Řibany - viz *Hřibiny*

Řibín - viz *Hřibiny*

Řibinské Paseky - viz *Paseky*

Řibiny - viz *Hřibiny*

Řibín - viz *Hřibiny*

Říčařova dubina - viz *Bartošova dubina*

Říčařova louka - viz *Bartošova louka*

Sadlauka - viz *Střezmá*

Sejkorovo koupadlo - viz *Divoká Orlice*

Stará cesta - viz *Čestice*

Stará cesta - viz *Hradečnice*

Stará silnice - viz *Hradečnice*

Stará skála - viz *Starý lom*

Starý lom - viz *Malý Chlum*

Stradiny (*Horecká, Ve Stradinách*) (182) - 1023/2; 1027

Louka mezi levým břehem Divoké Orlice, východní částí *Horeké stráně* a okrajem *Černého lesa* na katastru Čestic. Jméno zřejmě souvisí s názvem sousedních luk *Stradina* v místech zaniklé vsi *Stradyny*.^{109/} Jméno *Horecká* je uvedeno např. na mapě evidence pozemků. Na bažinatých místech louky pod *Horekou strání* ještě v sedmdesátých letech minulého století rostl dnes zvláště chráněný a v regionu silně ohrožený ďáblík bahenní (*Calla palustris*), bezprostředně pod *Horekou strání* pak jarní, zvláště chráněný, druhy bledule jarní (*Leucojum vernum*), sněženka podsněžník (*Galanthus nivalis*) a upolín nejvyšší (*Trollius altissimus*). I tato lokalita byla postižena melioracemi, její část byla dočasně dokonce zorněna.

Stráň - viz *Horecká stráně*

Stráň Vanických - *Vanického stráně*

Střezmá (*Pod Třezmou, Sadlauka, Střezma, Střezná, Třesma, Třezma, Třezmá, Třezna*) (183)

Dnes převážně obecní les obce Hřibiny-Ledská západně Hřibin v údolí potůčku *Střezmá* ústícího do rybníka *Střezmá*. Název *Střezma*, který označoval již v 18. století také blízký rybník, je velmi starý a jeho význam je zřejmě spojen s polohou lokality na svahu vyvýšeného místa *Hřibinského lžbetu*, které mohlo sloužit k pozorování širšího okolí a které asi souvisí se slovesem střežiti. Tuto domněnku podporuje i méně používaný ekvivalent názvu lokality - *Pod Třezmou*, který byl ale užíván nejenom pro les, ale i pro pozemky pod ním. Tedy původně byl jménem *Střezná* (*Střezmá*, *Třezmá*) patrně označován nejvyšší terénní bod, kde je dnes pole. Zkomolené jméno *Třezma* nalezneme např. na mapách vydaných v roce 1954, názvy *Střezma*, *Třezna* v místních kronikách.^{104, 110/} Jméno *Sadlauka*, kterým je les označen na mapě stabilního katastru z roku 1840, bylo buď omylem přeneseno z blízké lokality s jílovitou půdou (viz I. část - *Sádllovka*) nebo bylo užíváno pro obě blízké lokality, protože i zde se vyskytuje mazlavá jílovitá půda. Jméno *Třezna* je zachycené v regionální floristické literatuře.^{27/} V lese *Střezmá* se podle geobotanické rekonstrukce^{64/} přirozeně vyskytovaly převážně habrové doubravy, v současnosti tu ale převládají starší kmenoviny smrku ztepilého (*Picea abies*) a borovice lesní (*Pinus sylvestris*) s velkými pasekami a les je místy silně ruderalizovaný. V průběhu floristického výzkumu^{95/} tu byly ve fragmentech přirozenějších listnatých lesů a jejich lemech evidovány některé významnější druhy - čilimník řezenský (*Chamaecytisus ratisbonensis*), hrachor lesní (*Lathyrus sylvestris*), jetel bledožlutý (*Trifolium ochroleucon*), kociánek dvoudomý (*Antennaria dioica*), konvalinka vonná (*Convallaria majalis*), krušík široolistý pravý (*Epipactis helleborine* subsp. *helleborine*), ostřice klatná (*Carex contigua*), pampeliška ze skupiny tzv. „bahenních pampelišek“ (*Taraxacum* sect. *Palustris*), pcháč potoční (*Cirsium rivulare*), pitulník žlutý (*Galeobdolon luteum*), prvosenka vyšší (*Primula elatior*), rožec hajní (*Cerastium lucorum*), starček jarní (*Senecio vernalis*) - při horním okraji lesa, třezalka horská (*Hypericum montanum*) a vemeník dvoulistý (*Platanthera bifolia*). Řada z nich tu roste dodnes.

Střezmá (184) - 102; 105; 709; 717/2

Vlhká louka v okolí rybníka *Střezmá* před obnovením rybníka v roce 1974 zahrnovala i lokalitu dnešního rybníka. V první polovině minulého století před úpravami, které byly završeny obnovou rybníka a dokonce přeměnou části louky v pole, byla nepoměrně floristicky cennější než dnes. Byly tu evidovány^{95, 54/} např. hadí jazyk obecný (*Ophioglossum vulgatum*), rožec pětimužný (*Cerastium semidecandrum*), suchopýr úzkolistý (*Eriophorum angustifolium*), vstavač kukačka (*Orchis morio*) a všivec lesní (*Pedicularis sylvatica*). Na dnešní floristicky ochuzené louce na východním až severovýchodním okraji rybníka dosud rostou chrpa luční ostroperá (*Centaurea jacea* subsp. *oxylepis*), prstnatec májový (*Dactylorhiza majalis*) a svízel severní pravý (*Galium boreale* subsp. *boreale*). V důsledku nedávného zalesnění dolní části louky je ale zbytková populace prstnatce májového ohrožena. V zajímavých fragmentech mezofilních bylinných lemů v okrajích lesa v horní části louky se mj. vyskytují chrpa luční ostroperá (*Centaurea jacea* subsp. *oxylepis*), oman britský (*Inula britannica*), ostřice plstnatá (*Carex tomentosa*), řepík lékařský (*Agrimonia eupatoria*), válečka prapořitá (*Brachypodium pinnatum*) aj.^{108/}

Střezmá (185) - 717/1

Rybník *Střezmá* zřízený na písčité lokalitě při západním okraji lesa *Střezmá* je zachycen již na mapě josefského vojenského mapování z druhé poloviny 18. století a pak i na mapě stabilního katastru z roku 1840. Později byl zrušen a jeho místo zaujala floristicky cenná podmáčená louka (viz louka *Střezmá*). Obnoven byl v roce 1974. V posledním období tu lze pozorovat iniciální stádium společenstva vodních makrofyt s dominantním rdesnem obojživelným - as. *Polygonetum amphibii (natantis)*, které dokládá postupující eutrofizaci rybníka. V rákosině na východním břehu se vyskytuje množství krtonožek obecných (*Grylotalpa grylotalpa*) a v roce 2004^{108/} tu byla nalezena v ČR silně ohrožená ostřice pozdní (*Carex viridula*), která pravděpodobně nebyla dosud ze širšího regionu Podorlicka doložena^{23/} a literárně (pouze rukopisně) je uváděna jen od Semechnického rybníka a Valského rybníka u Valu na Dobrušsku.^{48, 86/} Dále byly na březích evidovány krásné exempláře kruštíku pravého širolistého (*Epipactis helleborine* subsp. *helleborine*) a kosatec žlutý (*Iris pseudacorus*). Do rybníka byl nedávno vysazen leknín bílý (*Nymphaea alba*).

U Studánky (186)

Pramen výborné pitné vody východně rybníka *Střezmá*,^{104/} lokalita výskytu krásných hřibů. Hřibiny mají ve znaku tři lesní stromy se třemi hřiby, od nichž podle některých výkladů pochází i název obce.

Střezma - viz *Střezmá*

Střezmá (louka) - viz *Střezmá*

Střezmá (rybník) - viz *Střezmá*

Střezná - viz *Střezmá*

Studánka Kulhavých - viz *Strýc*

Studénka - viz *Olešnický potok*

Studýnka - viz *Olešnický potok*

Sýkorova skála - viz *Sýkorův lom*

Sýkorův lom - viz *Malý Chlum*

Šefelínova louka - viz *Pšenička*

Šefelínova stráň - viz *Šimerdova stráňka*

Šimerdova louka - viz *Olešnice u Rychnova nad Kněžnou*

Šimerdova stráň - viz *Šimerdova stráňka*

Šimerdova stráňka (*Šefelínova stráň*, *Šimerdova stráň*) (187) - 623; 626-628

K západu orientovaná slínovcová stráňka nad východním okrajem lokality *Pšenička* západně *Strýce*, jejíž horní část byla nedávno nevhodně zalesněna borovou monokulturou. Dosud je tu ale vyvinuta poměrně pestrá vegetace mezofilních bylinných lesních lemů a fragmentů širokolistých suchých trávníků s cennými druhy,^{108/} mezi nimiž lokálně dominují černýš rolní (*Melanampyrum arvense*) a sveřep vzpřímený (*Bromus erectus*), oman vrbolistý (*Inula salicina*) a řepík lékařský (*Agrimonia eupatoria*). Rostou tu také vzácnější chrpa luční ostroperá (*Centaurea jacea* subsp. *oxylepis*), hořčík jestřábníkovitý (*Picris hieracioides*), válečka prapořitá (*Brachypodium pinnatum*) a ojedinele i hořec brvitý (*Gentianopsis ciliata*) a smlďník jelení (*Peucedanum cervaria*), který tu má jednu z posledních lokalit na Častolovicku. Dříve odtud byla uváděna i okrotice bílá (*Cephalanthera damasonium*) a z lesa jedle bělokorá (*Abies alba*).

Šimerdovo bahno - viz Šimerdova louka

Šimerdovo bahno - viz Za Rybníkem

Šimerdovo pole (188)

Soukromé pole při západním okraji lesíka *Leština*, jehož část byla nedávno zalesněna borovicí lesní a dubem. Dříve odtud byly uváděny mák vlčí hřebíkatý (*Papaver rhoeas* var. *strigosum*) a modřelec chocholatý (*Muscari comosum*).

Šimerdův borek - viz Za Rybníkem

Šimerdův les - viz Šimerdův borek

Šimerdův mlýn - viz Olešnice u Rychnova nad Kněžnou

Teletín (189)

Rozsáhlý lesní komplex východně Malé Ledské s původně převažujícími suchými a vlhkofilními acidofilními doubravami a borovými doubravami, které jsou dnes velmi pozměněné vlivem kulturních zásahů. V roce 1930 byla západní část odkoupena od Častolovického velkostatku a dodnes je obecním lesem obce Hřibiny-Ledská, zatímco východní patří soukromým vlastníkům. Meliorační příkop při západním okraji lesa u silnice pochází z roku 1970.

Na Klestině (*Klestina*) (190)

Poměrně prudký svah při východním okraji *Teletína* severně *Mrázova dolu* s lesem s prvky suťového lesa. Název je ve zřejmé souvislosti se slovem „klestí“ a jeho sběrem v této lokalitě.

Mrázův důl (191) - 247/1

Název k jihovýchodu orientovaného mírného svahu údolí s potůčkem ve východní části lesa je odvozen od charakteru terénu a bývalého vlastníka. Lokalita byla nedávno zalesněna olší lepkavou (*Alnus glutinosa*) a duby (*Quercus* sp. div.).

Třesma - viz Střezmá

Třezma - viz Střezmá

Třezmá - viz Střezmá

Třezna - viz Střezmá

Tůně Ve Strouhách (LBC) - viz Nad Křížkem

Tůň Na Kroužkách (LBC) - viz Bábinka

U Červíkova (192) - 638

Soukromý, převážně borový, asi 60 až 70 letý les s nízkým zakmeněním po obou stranách silnice Hřibiny-Olešnice. Na písčitém stanovišti lokality je původně předpokládán, v tomto regionu vzácný, biotop chudých borekontinentálních borů. Jméno místa je užíváno odedávna a souvisí s názvem severnějšího lesa *Červíkova*. V příkopech podél silnice tu rostou vzácnější karpatský migrant rožec hajní (*Cerastium lucorum*) a krušík široolistý pravý (*Epipactis helleborine* subsp. *helleborine*).^{108/}

U Hraniční meze (193)

Zemědělské pozemky podél *Hraniční meze* v Olešnici u Rychnova n. Kn. tvořící zhruba katastrální hranici mezi Olešnicí u Rychnova n. K. a Rašovicemi.^{1/}

U Leštiny (*Pod Leštinou*) (194) - 346/1-7; 354

Odedávna používaný název písčitého pole na mírném svahu východně lesíka *Leština* a západně *Zelnice* se vzácnějšími plevelnými druhy - např. chrpami modrou a luční ostroperou (*Centaurea cyanus*, *C. jacea* subsp. *oxylepis*), máky pochyb-

ným a vlčím hřebíkatým (*Papaver dubium* s. str., *P. rhoeas* var. *strigosum*) a svícelem pochybným (*Galium spurium*).

U Kapličky (195) - 44/1; 73 aj.

Rozsáhlý, převážně zemědělsky využívaný, pozemek nad silnicí Hřibiny-Olešnice s památkově hodnotnou kapličkou sv. Jana Nepomuckého z 18. století,^{104, 105/} která byla postavena na místě bývalého kříže na rozcestí u silnice na Ledskou. Část tzv. *Hřibinského hřbetu*, který tu dosahuje 329,7 m n.m.

U Křížku (196) - 126/2

Přičíté místo s křížem z roku 1837 pod dvěma nověji vysazenými jírovci maďaly (*Aesculus hippocastanum*) na rozcestí poblíž dnešního provozovny Betonika spol. s r. o. (betonářská výroba) západně *Rašovské silnice* jižně Rašovic. Donedávna byl křížek obklopen třemi téměř stopadesát let starými lípami srdčitými.^{29, 33/} Podle pověsti zde odpočívala vojska Jana Žižky z Trocnova.^{35/} Od lokality je odvozené pomístní jméno přilehlého polního pozemku *Za Křížem*. Poblíž byly v minulosti nalezeny vzácnější teplomilné druhy - pilát lékařský (*Anchusa officinalis*) a rozrazil Dillenův (*Veronica dillenii*).^{27/}

U Křížku - viz *Divoká Orlice*

U Křížku - viz *Hřibiny*

U Křížku - viz *Za Křížem*

U Obrázku (*Za Humny*) (197)

Zemědělsky využívaný pozemek u bývalého obrázku na sloupku u již zrušené tzv. *Obrázkové cesty*.

U Obrázku - viz *Malý Chlum*

U Obory - viz *Ve Voboře*

U Olšiny (198) - 311-312; 328 (část); 340 (část)

Zemědělsky obhospodařovaný pozemek západně lokality *Za Humny* a jihozápadně bývalého *Mrázkova remízku* v blízkosti lesa Olšina východojihoovýchodně Lípy n. Orl.

U Přelovů - viz *Nad Křížkem*

U Remízku (199)

Zemědělsky využívaný pozemek v okolí již zrušeného *Mrázkova remízku* v polích na rozhraní lokalit *Na Kamenci*, *U Olšiny* a *Za Humny* západně silnice Čestice-Moravsko, vedla tudy bývalá *Obrázková cesta*.

U Rybníčka (200)

Zemědělsky obhospodařovaný pozemek, který je dnes součástí pastevního areálu v okolí rybníčku pod *Vanického strání* severozápadně vodojemu nad silnicí Častolovice-Paseky. Rybníček byl již před druhou světovou válkou osázen lekníný (*Nymphaea* sp.)

U Silnice (*Lipská, Za Humny*) (201)

Zemědělsky obhospodařovaný pozemek jižně státní silnice I/11, která zde byla vybudována v letech^{2/} 1836-42, mezi křižovatkou Čestice-Týniště n. Orl. - Moravsko a lokalitou *Na Letišti* západně Čestic. Na mapách bývá někdy označován jmény *Za Humny* nebo *Lipská*.

U Studánky - viz *Střezmá*

V Akátech - viz *Olešnice u Rychnova nad Kněžnou*

Vanického kopec - viz *Vanického stráň*

Vanického louka (202)

V minulosti podmáčená louka pod *Vanického strání* s ostřicí Davallovou (*Carex davalliana*) a hadím jazykem obecným (*Ophioglossum vulgatum*).^{95/} Louka je dnes součástí pastevního areálu. V souvislosti s výstavbou vodojemu byla částečně odvodněna a vzácná slatinná květena tu byla s jistotou zničena.

Vanického stráž (LBC Lado u Pasek, Na Vanickém kopci, Paseka, Stráž Vanických, Vanického kopec) (203) - 180; 181/3; 187/1 (část); 682/2

Tato výslunná, k jihovýchodu orientovaná, poměrně prudká stráž jižně Hřibin je v současnosti opět v soukromém vlastnictví rodiny Vanických. Původně byla porostlá suchými acidofilními doubravami^{64/} a podle I. vojenského mapování i zmínek v kronikách^{104, 110/} byla ještě v druhé polovině 18. století zcela porostlá lesem, přestože sousední pozemky byly již odlesněny. Po odlesnění tu majitel zkoušel pěstovat vinnou révu a 5. července se tu pálením ohně připomínalo výročí upálení M. Jana Husa.^{110/} Dnes je stráž využívána jako pastevní areál, v jehož horní části jsou pěkně vyvinuté mezofilní křoviny a fragmenty mezofilních bylinných lemů s hořčíkem jestřábníkovitým (*Picris hieracioides*), hrachorem lesním (*Lathyrus sylvestris*), ostružiníkem latnatým (*Rubus grabowskii*), který odtud uvádí již A. Souček,^{94/} ostřicí plstnatou (*Carex tomentosa*), řepíkem lékařským (*Agrimonia eupatoria*) a slézem velkokvětým (*Malva alcea*).^{108/} Dříve odtud byl uváděn také zvláště chráněný vemeník dvoulístý (*Platanthera bifolia*).^{95/} Lokalita je zajímavá také ornitologicky, vyskytují se tu mj. koroptve polní (*Coturnix coturnix*), je útočištěm zvěře. Území je dnes součástí lokálního biocentra *Lado u Pasek*.^{105/}

Včelákův les - viz *Malý Chlum*

Včelákův statek - viz *Paseky*

V Dolíkách - viz *Malý Chlum*

Veliká Orlice - viz *Divoká Orlice*

Veseka - viz *Paseky*

Veselá - viz *Paseky*

Ve Skále - viz *Olešnice u Rychnova nad Kněžnou*

Ve Stradinách - viz *Stradiny*

Ve Strouhách (Častolovická, Na Strouhách, Ve Struhách) (204) - 877/1,2; 878-880; 882; 889/1; 892; 893/1; 895; 902; 904; 905/1,2; 910-911, 913; 917 aj.

Rozsáhlá, převážně luční, lokalita řady soukromých pozemků v inundačním pásu širokého meandru Divoké Orlice jihovýchodně Čestic, při povodních často zaplavovaná proudící vodou - odtud jméno.^{15/} Od tohoto názvu byla nověji odvozena jména dvou lokálních biocenter - LBC *Ve Strouhách* v okolí meandru Divoké Orlice pod *Horekou strání* a LBC (dnes VKP) *Tůně Ve Strouhách* (viz heslo *Nad Křížkem*) s třemi přírodovědecky hodnotnými přelovy Divoké Orlice. Na některých mapách, např. na mapě evidence pozemků, je nejvýhodnější část lokality označena názvem *Častolovická*. Zhruba uprostřed tohoto lučního komplexu bylo další vysychavé mrtvé rameno s porostem leknínů (*Nymphaea* sp.), které bylo zhruba před třiceti lety zcela zlikvidováno. Louky jsou dnes v důsledku necitlivých rekultivačních, hnojení a vápnění druhově ochuzeny a pozmeněny. Částečně bývaly přeměněny i v pole. V minulosti tu roztroušeně rostl upolín nejvyšší (*Trollius altissimus*), hojně prvosěnka vyšší (*Primula elatior*), která také již téměř

vymizela. Z význačnějších druhů se tu udržují např. pcháč potoční (*Cirsium rivulare*), svízel severní pravý (*Galium boreale* subsp. *boreale*), lomikámen zrnatý (*Saxifraga granulata*) a žlutucha lesklá (*Thalictrum lucidum*).

Ve Strouhách (LBC) - viz *Ve Strouhách*

Ve Struhách - viz *Ve Strouhách*

Ve Vejmolech - viz *V Akátech*

Ve Voboře (U Obory) (205) - 1013/1,8,9

Lokalita jižně železniční tratě v okolí odvodňovací strouhy směřující od železniční tratě jižně východního výběžku lesního komplexu Obora (viz lokalita *Pod Strouhami*) západně *Rašovské silnice*. Zčásti pole a zčásti soukromá vlhká loučka s mozaikou pcháčových, bezkolencových a ovsíkových luk, na kterých byly v roce 2004 mj. zaznamenány lomikámen zrnatý (*Saxifraga granulata*), pcháč potoční (*Cirsium rivulare*), snědek Kochův (*Ornithogalum kochii*) a svízel severní pravý (*Galium boreale* subsp. *boreale*) a byla pozorována ještěrka živorodá (*Lacerta vivipara*). Lokalita snad byla v minulosti součástí rybníka napájeného *Albou*, která tu vystupuje nad úroveň terénu a jejíž těleso zde pravděpodobně tvoří hráz zrušeného rybníka s výpustí pod patou hráze.^{91/} V odvodňovacím kanále, který tudy dnes pokračuje z louky *Obecnice*, se vyskytují menší populace žebratky bahenní (*Hottonia palustris*) a potočníku vzpřímeného (*Berula erecta*).

Ve Vrbíně - viz *Divoká Orlice*

Ve Vrbách - viz *Ve Vrbkách*

Ve Vrbkách - viz *Olešnice u Rychnova nad Kněžnou*

Vítkova louka - viz *Olešnice u Rychnova nad Kněžnou*

Vítkova skála - viz *Vítkův lom*

Vítkův lom - viz *Olešnice u Rychnova nad Kněžnou*

V Koutě - viz *Na Koutě pod strání*

Voglova louka (206) - 173/1

Pruh louky pod *Voglovým stlkem* při obou březích *Divoké Orlice* jihojihozápadně *Čestic* východně silnice z *Čestic* do *Moravska*. Dříve odtud byl uváděn v regionu kriticky ohrožený vstavač kukačka (*Orchis morio*).^{95/} Dnes je podobně jako ostatní cenné louky v nivě *Divoké Orlice* rekultivována a její složení bylo podstatně změneno dosevem jetelotravní směsi i hnojením minerálními hnojivy a vápněním.

Voglova písčovina - viz *Bartůkův písečník*

Voglův jesep - viz *Divoká Orlice*

Voglův les - viz *Malý Chlum*

Voglův písečník - viz *Bartůkův písečník*

Voglův statek - viz *Čestice*

Volešnice - viz *Olešnice u Rychnova nad Kněžnou*

Volešnice u Častolovic - viz *Olešnice u Rychnova nad Kněžnou*

Volešnický rybník - viz *Olešnický rybník*

V Olšině - viz *Častolovický zámecký park*

Vorlice - viz *Divoká Orlice*

Vrbinka (207) - 470/2,3; 1121

Silně ruderalizovaný lesík s dominantními vrbami v úhlu státní silnice I/11 a *Rašovské silnice* jižně náhonu *Alba* a západoseverozápadně *Olšinky* v lokalitě bývalé louky. Po roce 1920 tu vznikla umělá vrbovina osázená vrbou košíkářskou (*Salix*

viminalis). Potom byla lokalita přeměněna v pole a přibližně v roce 1965 znovu osázena vrbami.^{102/} Na opoře stromovitých vrb je tu v subas. *convolvuletosum* dobře vyvinuto dnes již ohrožené přirozené nitrofilní lemové pobřežní společenstvo s dominantními liánami opletníkem plotným (*Cabystegia sepium*) a chmelem otáčivým (*Humulus lupulus*) - as. *Cuscuto europeae-Convolutetum sepium*.

V Úvoze (208)

Lokalita mezi odvodňovacím kanálem směřujícím z úžlabiny na západním úbočí *Strýče* (od lokality *Jalovčů*)^{109/} k Olešnickému potoku a cestou nad ní. V minulosti tu bývala tzv. *Kmochova studánka*. Hojně tu roste prvosenka vyšší (*Primula elatior*).

Vysoká Orlice - viz *Divoká Orlice*

Worlice - viz *Divoká Orlice*

Za Humny (*Lipská, Lipská, U Obrázku, Za Humny u Čestic*) (209) - 266 (po dřívějším sloučením pozemků)

Dříve louka, dnes zemědělsky obhospodařovaný pozemek, západně silnice z Čestic do Moravska jihozápadně *Příčnice* nad pozemkem *Na Mokřinách*. Na základní mapě ČR 1 : 10 000 (stav k roku 2002) jsou lokality *Lipská* a *Za Humny* oproti starším mapovým podkladům, včetně mapy evidence nemovitostí, přechozeny. Názvy *Za Humny* i *Lipská* jsou uváděny na mapách, ale pomístně se spíše neuvádějí - této lokalitě se místně spíše říká *U Obrázku*.

Za Humny u Čestic - viz *Za Humny*

Za Humny - viz *U Obrázku*

Za Humny - viz *U Silnice*

Záliše - viz *Na Záliších*

Za Křížem (*Pod Chlumem, U Křížku*) (210) - 126/2,4-5,7-8; 128/6-13

Zemědělsky využívaný pozemek pod západním úbočím *Malého Chlumu* východně lokality *U Křížku*. *Pod Chlumem* je starší název lokality údajně užívaný odedávna.^{6, 35/} Na polích s vyšším podílem písku zde dosud rostou mizející teplomilné plevele jako např. chrpy modrá a latnatá (*Centaurea cyanus*, *C. stoebe*), kozlíček polníček (*Valerianella locusta*), mák pochybný (*Papaver dubium* s. str.), ostrožka stračka (*Consolida regalis*) a prlina rolní pravá (*Lycopsis arvensis* subsp. *arvensis*) a v okraji u lesa rožec pětimužný (*Cerastium semidecandrum*).^{108/} Výskyt v minulosti uváděných psamofytů^{27, 30, 70, 95/} - subatlantských nahoprutky písečné (*Teesdalia nudicaulis*) a písečnatky nejmenší (*Arnoseris minima*) a rozrazilu Dillenova (*Veronica dillenii*) se tu nověji potvrdit nepodařilo.^{108/} Písečnatka nebyla potvrzena ani na dalších lokalitách Částolovicka, odkud byla v minulosti známa. Tento významný indikátor půdní chudosti a kyselosti, jehož rychlé mizení způsobuje hlavně aplikace herbicidů a vápnění půd, je dnes nezvěstným druhem celého Podorlicka.

Zaňkova louka (211) - 82/2; 83; 5731

Louka západně Hřibin severně studánky v lese *Střezmá*. Dříve tu byly evidovány^{95/} bařička bahenní (*Triglochin palustris*) a ostřice Davallová (*Carex davalliana*) a v boru pod loukou kruštíků široolistý pravý (*Epipactis helleborine* subsp. *helleborine*).

Zaňkův rybníček (212) - 81/2 (část)

Rybníček ve výběžku lesa nad silnicí Hřibiny-Olešnice severozápadně Hřibin. Na současném Zaňkově pozemku západně Hřibin je další v roce 1962 vybudovaný protipožární rybníček, který je ale dodnes na mapě evidence pozemků evidován jako ovocný sad.

Za Ribníkem - viz *Za Rybníkem*

Za Rybníkem (*Za Ribníkem*) (213)

Lesní komplex východně bývalého *Olešnického rybníka* a následně louky *Rybník* u Olešnice, v němž původně převažovaly subkontinentální borové doubravy, které byly na vlhčích a živnějších mikrolokalitách vystřídány vlhkými acidofilními doubravami až dubohabřinami.^{64/} Na mapě stabilního katastru z roku 1840 je označen názvem *Za Ribníkem*. Zhruba do středu východní části je nověji umístěno lokální biocentrum *Paseky*.^{105/} Řada mikrolokalit tohoto lesního komplexu byla zejména v minulosti floristicky velmi cenná a ve floristické literatuře byla zachycena většinou pod označením jednotlivých soukromých vlastníků. V současnosti je lesní komplex opět rozdělen na pásy soukromých lesů západovýchodního směru. Kromě významnějších druhů uvedených pod jednotlivými hesly mikrolokalit se v lese dodnes vzácněji udržují některé další, i dříve bez přesnější lokalizace evidované,^{93, 94, 95, 30/} druhy jako kupř. hrachor lesní (*Lathyrus sylvestris*), hruštica jednostranná (*Orthilia secunda*), jaterník podléška (*Hepatica nobilis*), koleneček Morisonův (*Spergula morisonii*), ostružiník drobnolistý (*Rubus salisburgensis*), ostřice chlupatá (*Carex pilosa*), paličkovce šedavý (*Corynephorus canescens*). Zřejmě tu ale již vyhynuly hruštička menší (*Pyrola minor*), uváděná z travnaté cesty v lese,^{95/} jalovec obecný pravý (*Juniperus communis* subsp. *communis*), který tu rostl hojně ještě přibližně před sto lety,^{95/} ale byl vyhuben podobně jako na stráni *Jalovčí* na *Strýci*.^{109/} Nepodařilo se ověřit ani výskyt hořce britvého (*Gentianopsis ciliata*).^{93, 108/}

Bahna (*Na Bahnech*) - 748 (část), 779 (část)

Souhrnné místní označení lokalit *Junkova* a *Šimerdova bahna*.

Chaloupkův bor (dnes *Otčenáškův bor*) (214) - 785

Dnes asi 120 letý borový les s nízkým zakmeněním v jihozápadním cípu lesního komplexu. Před 65 lety tu byl na světlině nalezen jeden z fytogeograficky nejvýznamnějších druhů regionu, kriticky ohrožený sarmatský kozinec písečný (*Astragalus arenarius*). Jeho výskyt se tu ale nověji, stejně jako i na dalších lokalitách v okolí Olešnice, ověřit nepodařilo. Z významnějších druhů tu dodnes rostou např. čilimník nízký (*Chamaecytisus supinus*) a pelyněk ladní (*Artemisia campestris*).

Junkovo bahno (215) - 779 (část)

Asi 75 letý les v lokalitě bývalé lesní mokřiny podél potůčku v jihozápadní části lesního komplexu s vlhkou strážkou, tj. údolíčkem kolem potůčku. Dříve velmi zajímavá lokalita, na níž byly evidovány vzácné slatinné druhy a druhy bahnitých substrátů jako např. kapradiník bahenní (*Thelypteris palustris*), ostřice blešní, Davallova, chlupatá a rusá (*Carex pulicaris*, *C. davalliana*, *C. pilosa*, *C. flava* agg.), prstnatce Fuchsův a májový (*Dactylorhiza fuchsii*, *D. majalis*), rozrazil štítkovitý (*Veronica scutellata*), suchopýry široolistý i úzkolistý (*Eriophorum latifolium*, *E. angustifolium*) a všivec lesní (*Pedicularis sylvatica*). Nejvýchodnější část lokality dnes zasahuje do lokálního biocentra *Paseky*.^{105/} Přesto, že se tu výskyt těchto druhů při orientačním průzkumu v roce 2004 nepodařilo ověřit, nelze vyloučit, že tu dosud některé z nich přetrvávají. Slatinná vegetace byla ale zřejmě vlivem zastínění zničena.

Junkův bor (*Junkův les*) (216) - 779; 786

V současnosti asi 120 letý borový les s písčínami mezi *Chaloupkovým borem* a *Junkovým bahnem*. Dříve tu na světlině rosla jedna z fytogeograficky nejvýznam-

nějsích rostlin celého Podorlicka - kriticky ohrožený kozinec písečný (*Astragalus arenarius*), který byl z lesního komplexu *Za Rybníkem* uváděn ještě z *Chaloupkova boru*. Nověji byl kozinec často různými floristy hledán na lokalitě *Na Písku* u Olešnice, ale tyto dvě další mikrolokality byly opomíjeny. Kozinec tu pravděpodobně již neroste, ale jeho výskyt zde nelze dosud zcela vyloučit. Lokality je třeba ještě důkladně prozkoumat. Dále odtud byla uváděna v regionu vzácná ostřice trsnatá (*Carex cespitosa*), ale její lokalita byla údajně zničena již ve čtyřicátých letech minulého století.^{95/}

Martincův les (*Martincova olšina, Martincova mýtina*) (217) - 705

V současnosti opět soukromý (dnes v majetku pí. Krskové) pás asi 80 až 100 letého řídkšího lesa při severním okraji lesního komplexu nad *Peterovým lesem*. V první polovině 20. století^{95/} byla z tzv. *Martincovy mýtiny* uváděna masožravá rosnatka okrouhlolistá (*Drosera rotundifolia*), která tu měla jedinou známou lokalitu na celém Častolovicku. Po zapojení lesa zřejmě vymizela. Dále tu byl evidován upolín nejvyšší (*Trollius altissimus*), který se dodnes v malé populaci udržuje u melioračního kanálu vybudovaného při okraji lesa ve směru od rybníka *Střezmá* v roce 1983. Mimo les u něho také rostou prstnatec májový (*Dactylorhiza majalis*) a prvosenka vyšší (*Primula elatior*). Stejně jako v ostatních strouhách a v Olešnickém potoce se i zde, zejména v místech napojení na další kanály, šíří porosty v ČR kriticky ohrožené potočnice lékařské (*Nasturtium officinale*).

Peterův bor (dnes *Bezdráčekův bor*) (218) - 733; 734

Soukromý pruh asi stoletého prosvětleného lesa pod okrajovým *Martincovým lesem* západně cesty vedoucí z Pasek k rybníku *Střezmá*.

Peterův písňík - 734 (část)

Lokalita bývalé drobné těžby písku v *Peterově boru*. Dřívější místo výskytu ohroženého bělolistu nejmenšího (*Filago minima*).

Šimerdovo bahno (219) - 748 (část)

Podmáčená lokalita při jihovýchodním okraji *Šimerdova borku*. Dnes je v této lokalitě starší různověký les. Lokality se spolu se sousedním *Junkovým bahnem* místně říká také *Bahna*.

Šimerdův borek (*Šimerdův les*) (220) - 748

Soukromý pruh různověkého 20 až 120 letého lesa pod *Peterovým lesem* s opukovým výchozem při západním okraji. Na opukovém výchozu jsou reprezentativní trnkové křoviny a lesní mezofilní lemy s dominantním omanem vrboolistým (*Inula salicina*), s hořčíkem jestřábníkovitým (*Picris hieracioides*) a chrpou luční ostroperou (*Centaurea jacea* subsp. *oxylepis*). V okraji lesa roste jatrník podléška (*Hepatica nobilis*), dřívě odtud byly uváděny v roce 2004 nenalezené smldník olešnický (*Peucedanum oreoselinum*) a sesel roční (*Seseli annuum*). Rodinám Šimerdů bylo vráceno několik lesů, patří jim mj. i podstatná část lesíka *Leština* nebo lesy při východním okraji *Malého Chlumu*, které ale v soupise neuvádím, protože tu nebyl zjištěn výskyt vzácnějších druhů rostlin a tyto lokality se v regionální floristické literatuře neobjevují.

Za Rybníkem (221) - 842-844; 852; 869-870 aj.

Starý souhrnný název zemědělsky obhospodařovaných soukromých pozemků za bývalým *Olešnickým rybníkem*, tj. mezi dnešní lokalitou *Rybník* a lesním komplexem *Za Rybníkem*. Na bohaté nivní půdě s dostatkem vápníku, ale i písku, tu rostla řada druhů dnes již vzácných plevelů,^{27, 95/} např. hlaváček letní (*Adonis aesti-*

valis), lnička drobnoplodá (*Camelina microcarpa* s. l.) nebo vikev huňatá olysálá (*Vicia villosa* subsp. *varia*).

Zářečt - viz *Na Zářečt*

Za Řekou - viz *Na Zářečt*

Za Školou - viz *Malý Chlum*

Zátiší - viz *Na Zátiších*

Za Vlečkou - viz *Pod Strouhami*

Za Vodou - viz *Olešnice u Rychnova nad Kněžnou*

Za Ženkovejma - viz *Dočkalovy Zátiše*

Zelnice - viz *Olešnice u Rychnova nad Kněžnou*

Zátkova louka (222) - 143/1

Pravidelně sečená soukromá ovsíková loučka na chudším stanovišti nad polem v jihozápadní části Hřibin s chrpou luční ostroperou (*Centaurea jacea* subsp. *oxylepis*) a prvosenkou vyšší (*Primula elatior*).

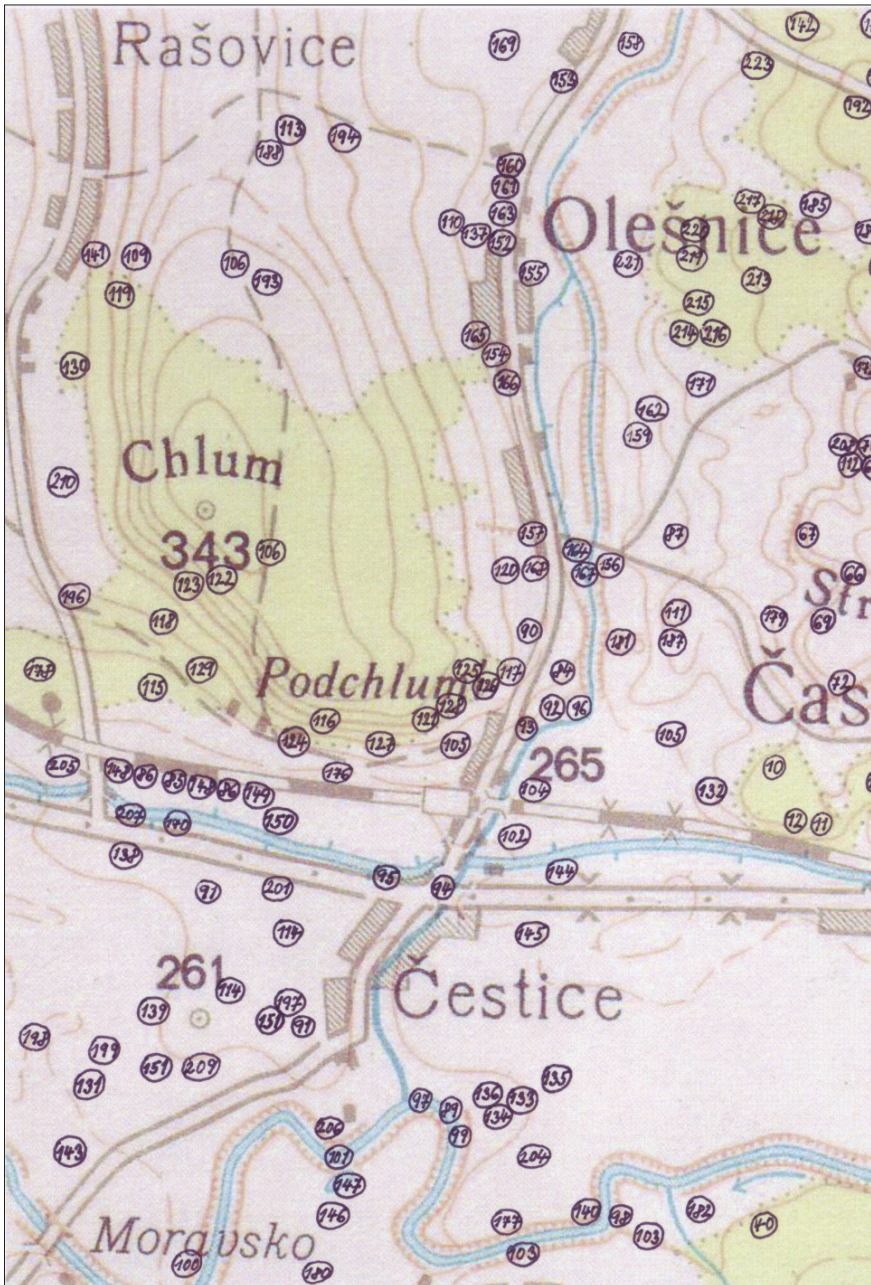
Židovo bahno - viz *Židovo bahýnko*

Židovo bahýnko (*Židovo bahno*) (223) - 654/1; 658

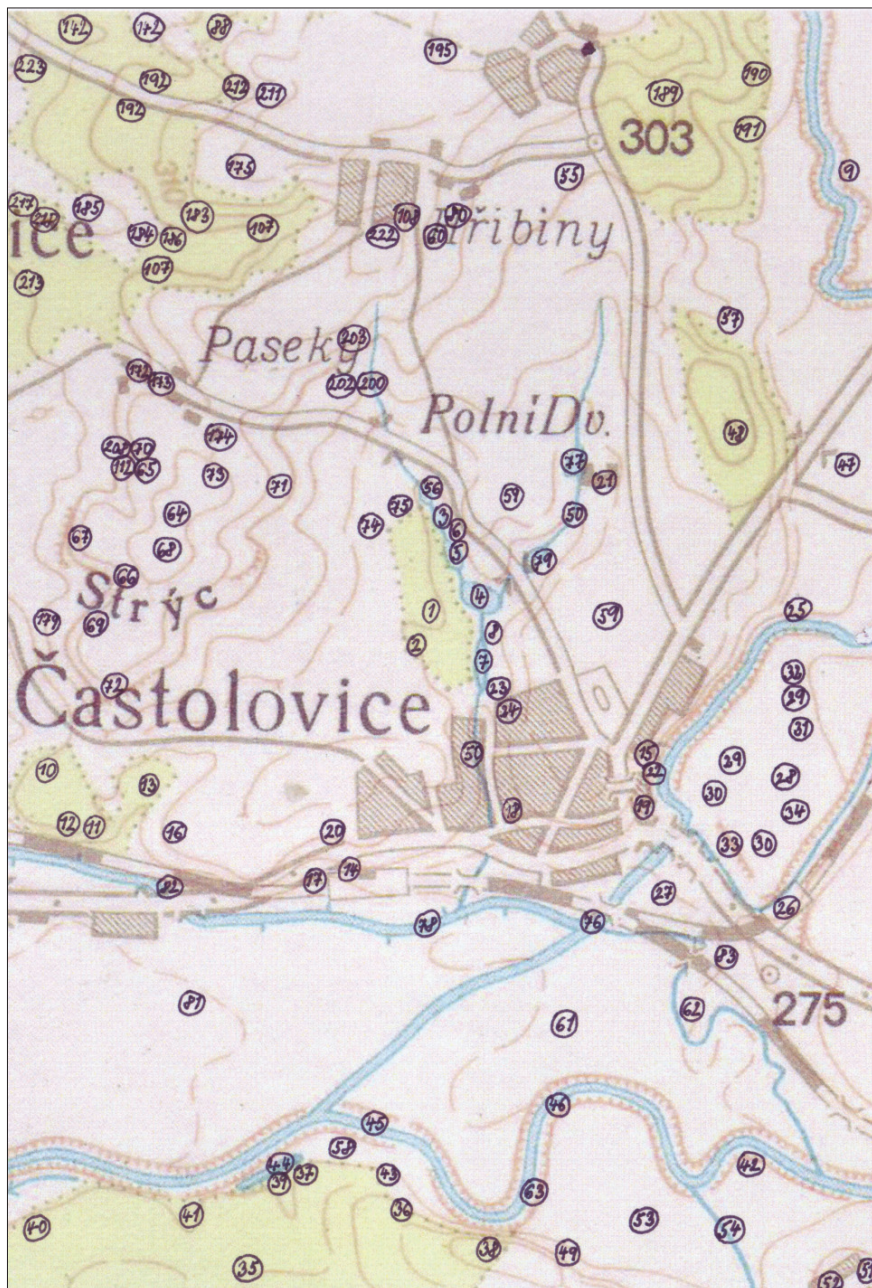
Soukromý, silně podmáčený, převážně dubový, mladší les s nízkým zakmeněním východně Olešnice v severní části lesního komplexu pod silnicí Hřibiny-Olešnice v okraji *Hřibinského hřbetu*. Zejména v minulosti přírodovědecky neobyčejně hodnotná lokalita, na které bylo registrováno rostlinné společenstvo vápničných slatinišť as. *Valeriano dioicae-Caricetum davallianae* s kozlíkem dvoudomým (*Valeriana dioica*), ostrícemi blešní, Davallovou, prodlouženou a rusou (*Carex pulicaris*, *C. davalliana*, *C. elongata*, *C. flava* agg.), prstnatcem májovým (*Dactylorhiza majalis*) a suchopýřem širolistým (*Eriophorum latifolium*). Ještě v roce 1952 tu rostla početná populace kruštíku bahenního (*Epipactis palustris*) a dále jsou odtud známy ostrice oddálená (*Carex distans*), pampelišky ze skupiny „bahenních pampelišek“ (*Taraxacum* sect. *Palustria*) a suchopýř úzkolistý (*Eriophorum angustifolium*). Lokalita byla v padesátých letech minulého století zalesněna a významné druhy odtud zřejmě vymizely. Tuto otázku ale bude možné zcela rozřešit až po provedení důkladnějšího průzkumu. V okraji lesa jsou neobyčejně mohutné (obvod ve výčetní výšce až 2,5 m) a plodné habry (*Carpinus betulus*) a olše lepkavé (*Alnus glutinosa*) a je tu snad nejlépe z celé sledované oblasti vyvinut lesní mezofilní lem s dominantním černýšem hajním (*Melampyrum nemorosum*).

ZÁVĚR

Excerpcí regionální vlastivědné literatury a konzultacemi s řadou místních pamětníků v terénu se mi v druhé části příspěvku podařilo shromáždit 322 místních a pomístních jmen a jejich ekvivalentů pro 167 lokalit charakterizovaných v textu. Celkem tedy v obou částech příspěvku uvádím 546 (I. část - 224) místních a pomístních názvů a jejich ekvivalentů pro 260 (I. část 93) lokalit. Přesto, jak již píše v závěru první části příspěvku, tento dosti podrobný soupis není úplný. Nepodařila se mi např. ani lokalizace některých z přibližně 80 pomístních jmen (např. *Pihovec*) uvedených v seznamech zpracovaných pro Ústav pro jazyk český

Mapka místních a pomístních názvů přírodovědecky cenných lokalit Častolovicka I. a II.

AV ČR v Praze v šedesátých a sedmdesátých letech minulého století - některé názvy již zcela upadly v zapomenutí a někteří z autorů těchto pomístních seznamů již zemřeli. Celkově jsem jich ale přesto shromáždila zhruba sedmkrát více. I v tom spočívá přínos této práce. Soupis budu postupně doplňovat a zpřesňovat.

I tento lokální seznam ukazuje, že pomístní jména velice dobře vystihují charakteristické rysy jednotlivých míst v krajině - jsou krátká a výstižná. Jednotlivé objekty jsou pojmenovány většinou buď podle jejich přírodních poměrů (*Bahna, Červíkov, Houšl, Jalovčí, Na Kamenci, Na Kozlinci, Ve Strouhách, Sádlovka, Sypanice, Vrbinka* aj.), podle svého umístění (*Zazámecká, Podchlumí, Pod Strýcem, U Přelovů*) nebo podle poměrů kulturních - tj. podle toho jak souvisejí s člověkem a jeho majetkovými vztahy (*Chaloupkův les, Obecnice, Panský lom, Vítkova louka*), jeho výtvořů (*Doubravice, Stradina* aj.), jeho činností (*Na Ohradách, Sejkorovo koupadlo, Střezmá, Zelnice*) nebo jeho duchovním životem (*Nad Křížkem, U Obrázku*). Některá vznikla postupem času zkomolením původních, často již zapomenutých, názvů (*Na Zálištích*). Původ jiných zůstává neobjasněn (*Bábinka*).

Porovnání literárních floristických dat se současným stavem lokalit dokládá, že příroda sledovaného území byla, stejně jako i v jiných mikroregionech, velmi poškozena zejména v období tzv. intenzivního hospodaření posledních desetiletí totalitního režimu. V tomto území, které zahrnuje také široké nivy Divoké Orlice, Bělé i Olešnického potoka, je to ale zvláště patrné.

Území patřilo ještě koncem padesátých let minulého století k těm nemnoha místům Čech s dosud živým říčním procesem, který probíhal sice již v odlesněné, ale dosud regulačními pracemi a intenzivním zemědělstvím poměrně málo ovlivněné oblasti. Ta byla ještě za první republiky i druhé světové války rozdrobena do množství pozemků v majetku mnoha soukromníků. Použití zemědělské mechanizace bylo téměř znemožněno existencí četných mrtvých ramen a tůní a podmáčeným a nerovným povrchem niv.

Soustavnější meliorace v Podorlicku probíhaly sice již od roku 1884, kdy byla zřízena technická kancelář při zemědělské radě pro království České, a zejména pak po roce 1907 po zřízení její expozitury v Kostelci n. Orl. Např. v letech 1900 až 1914 bylo na meliorace v okolí Čestic vynaloženo téměř 18 000,- K a do roku 1923 bylo na Kostelecku realizováno 24 melioračních projektů na rozloze přes 2 200 ha v nákladu téměř 1,3 milionů K.^{18/} Přesto se ale podstatněji krajina začala měnit až zhruba od padesátých až šedesátých let minulého století, kdy byly, často následně v několika etapách, prováděny četné meliorace a budovány odvodňovací kanály.

Po scelení inundačních luk a rozorání mezí na počátku období kolektivního zemědělství začalo jejich intenzivní využívání a převážná většina z nich byla postupně, zhruba do roku 1987, rekultivována. Povrch byl zarovnáván a většina aluviálních luk byla v podstatě zcela nově založena vyséváním ranní jetelotravní směsi následujícího složení - srha říznačka (*Dactylis glomerata*) - 40%, kostřava luční (*Festuca pratensis*) - 13%, jílek vytrvalý (*Lolium perenne*) - 10%, hybridní jílek (tj. mezirodoví kříženci druhů rodů *Lolium* a *Festuca*) - 10%, jetel luční (*Trifolium pratense*) - 13%, jetel plazivý (*Trifolium repens*) - 7% a jetel zvrhlý (*Trifolium hybridum*) - 7% (sdělení f. Oseva Uni Choceň). Louky byly intenzivně hnojeny minerálními hnojivy i vápněny. Tím se podstatně změnila a snížila druhová diverzita i nere-kultivovaných luk. Podle místních pamětníků byly např. louky podél Divoké Orlice (*Stradina, Stradiny*) ještě v šedesátých letech posety tisíci exempláři prvosenky vyšší (*Primula elatior*), která je tu dnes jen zcela ojedinělá, roztroušeně se vyskytující upolín nejvyšší (*Trollius altissimus*) téměř vymizel.

Území bylo charakteristické poměrně značným seskupením lokalit vápnných slatinišť s dominantní drobně trsnatou ostřicí Davallovou (*Carex davalliana*), kterých odtud bylo ještě zhruba v polovině minulého století uváděno čtrnáct. Při průzkumu v roce 2004 nebyla již ověřena ani jediná z nich a nová nebyla objevena. Na druhové bohatství dalších luk upozorňují charakteristiky jednotlivých lokalit v soupisu pomístních jmen.

Dnes tu tedy převažují druhově chudé rekultivované a často meliorované louky, z nichž některé byly dočasně i zorněny. V současnosti, tj. zhruba od roku 1987, se od tohoto intenzivního hospodaření ustupuje a po roce 1989 byla řada luk vrácena rodinám původních majitelů. V posledním období již lze na některých lokalitách pozorovat postupné změny vedoucí k přirozenějším porostům, do kterých se vracejí některé cennější druhy - např. lomikámen zrnatý (*Saxifraga granulata*), prvosenka vyšší (*Primula elatior*), snědek Kochův (*Ornithogalum kochii*), žlutucha lesklá (*Thalictrum lucidum*) aj. Podle doporučení dnešních územních systémů ekologické stability^{4/} by tyto louky měly být přeměněny na trvalé travní porosty s bezorebným dosevem cenných trav a vytrvalých širokolistých druhů a ponechány bez anorganického hnojení a chemického ošetření. Chemické přípravky se dnes již téměř, i pro svou vysokou finanční náročnost, nepoužívají.

V období totality doznaly podstatných změn i drobnější lokality terénních depresí, tj. míst odstavených mrtvých ramen řeky tzv. přelovů. Některé přelovy byly úplně zavezeny, což má pochopitelně další negativní dopady. Např. zemina zavezeného přelovu v louce jihozápadně f. Saint Gobain ORSIL při povodních zanesla i blízká odstavená ramena v dnešním VKP *Tůně Ve Strouhách*. Tyto tůně byly později velkým finančním nákladem opět prohlubovány.

Výstavbou rodinných domků, zemědělstvím nebo těžbou písku byla zdecimována i pro území významná pískomilná vegetace, která tu při východním okraji rozšíření vátých písků v Čechách dosahovala také východních lokalit svého rozšíření.

Vlastní toky řek a potoků byly a dosud jsou zraňovány jak přírodními procesy, tak i zásahy antropickými. Jednou až dvakrát ročně tu dochází k přirozenému ovlivňování povodňovými stavy, při nichž dochází k erozi břehů a zaplavení zejména nivy Divoké Orlice včetně eutrofizace nivních porostů. Správce toků čelil tomuto procesu hlavně méně vhodným zpevňováním erodovaných břehů kamenným záhozem, čímž kromě ochuzení vegetace břehů, poškozoval i hnízdiště živočichů. V minulosti intenzivněji využívané vhodnější hatění toku se dnes již neprovádí. Dříve podél toků často vysazované hybridní topoly jsou v současnosti pro nepůvodnost ukvapeně masivně káceny, takže dochází k opačnému extrému - lokálně pobřežní dřevinná vegetace již zcela schází a jednořadě doplňované osamocené stromky původních dřevin (hlavně jasy a duby, ale i olše, kleny, jilm) často krní a usychají. Také tato činnost má, kromě snížení estetické hodnoty krajiny, za následek zvýšení eroze nezpevněných břehů a další expanzi a invazi nepůvodních a nitrofilních druhů podporovanou i změnou vodního a světelného režimu jednotlivých mikrolokalit.

Je zarážející, že se dosud v tomto přírodovědecky neobyčejně zajímavém území, nevyskytovalo jediné zvláště chráněné území ani významný krajinný prvek. Od roku 1996 je určitým způsobem chráněná pouze niva Divoké Orlice, která se stala součástí přírodního parku Orlice. Výsledkem studia vegetace v roce 2004^{108/} byly mimo jiné i dva návrhy na zabezpečení dosud nejhodnotnějších částí zdejší přírody alespoň formou významného krajinného prvku. Návrh na vyhlášení VKP *Horecká stráž* byl realizován díky podpoře AOPK ČR v Pardubicích a aktivitě pracovníků odboru životního prostředí v Kostelci n. Orl. již koncem roku 2004 a VKP *Tůně Ve Strouhách* v lokalitě *Za Křížkem* byl vyhlášen počátkem roku 2006. Připravovány jsou podklady i pro obnovení staršího podnětu RNDr. Z. Kaplana na vyhlášení *Malého Chlumu* přírodní rezervací^{42/} a pro zajištění ochrany nejcennějších partií *Strýce*.

Byla bych velmi ráda, kdyby můj příspěvek podnítil milovníky přírody ke snaze o její poznávání v rámci konkrétního zajímavého mikroregionu a přispěl tak i k prohloubení znalostí o jeho přírodě a zvláště pak k ochraně jeho přírodních hodnot a jeho budoucí revitalizaci. A mimo jiné třeba také přivedl k zájmu o zanikající pomístní názvy.

SUMMARY

This paper is a continuation of the same-named work published in the last volume of Orlické hory a Podorlicko proceedings (vol. 13). The main prospect of the research was, similarly to the first part, to record fading local and field names in connection with their reflection in natural environment of the Častolovice microregion. The research is based on both oral information of surviving contemporaries and specialist home-land study literature and cartographic sources.

Single, alphabetically ordered localities are characterized by their historical, natural and other home-land specifics. Characteristics of some environmentally valued localities draw attention to principal and sometimes irreversible changes which took place there mainly in consequence of negative landscape changes in last decades.

Both the parts of the material capture more than five hundred local and field names and their equivalents for more than two hundred localities, the placement of which is visible in the attached map.

LITERATURA

- 1/ ANONYMUS (pracovníci MOH Rychnov n. Kn.) (kolem r. 1970): Lístková kartotéka pomístních jmen rychnovského okresu. - Ms. [Depon. in: Archiv MGOH Rychnov n. Kn.] Pozn.: databáze byla převedena do elektronické podoby.
- 2/ AXAMITOVÁ J., BALATKA B. et al. (2001): Turistický lexikon Čechy, Morava, Slezsko A-Z. - 1087 p., Praha.
- 3/ AUGUSTIN J. (2001): Velká encyklopedie měst a obcí ČR. - 992 p., Sokolov.
- 4/ BALADOVÁ Z. et al. (1993): Generel místních SES Kostelec nad Orlicí. Průvodní zpráva. - Ms., 20 p. [Depon. in: OÚPSÚ MÚ Kostelec n. Orl.].
- 5/ BUŘIL V., HADAČ J. et al. (1941): Nové zajímavé lokality květeny ze severovýchodních Čech. - *Publ. Zeměděl. Ústavu Hradec Králové*, 8: 17-34.
- 6/ ČEJNAR A. (1927-36), KOPECKÝ J. (1937-38), VAŠATA F. (1939-48), KUDLÁČEK V. (1949-58), RUNKAS J. (1958-65): Pamětní kniha obce Rašovic. Díl I. - Ms., 291 p. [Depon. in: SOkA Rychnov n. Kn., fond OÚ Rašovice, č. inv. 106-1/1, kn. č. 2031, kart. č. 272.]
- 7/ ČAPEK A. (1971): Síť bývalých našich rybníků. - In: *Sborníček Čapkova muzea v Týništi n. Orlicí*, 13: 65-69.
- 8/ ČELAKOVSKÝ L. (1868): Einige neue Beiträge zur Flora Böhmens. - *Lotos*, Prag, 18: 117-125.
- 9/ ČELAKOVSKÝ L. (1873): Prodromus květeny české. Díl druhý obsahující dvouděložné bezkorunné a srostoplátečné. - *Arch. Přírod. Výzk. Čech*, Praha, 2: 113-384.
- 10/ ČELAKOVSKÝ L. (1881): Prodromus der Flora von Böhmen. - *Arch. Naturwiss. Landesdurchforsch. Böhmen*, Prag, 4: 693-955.
- 11/ ČELAKOVSKÝ L. (1883): Prodromus květeny české. - *Arch. Přírod. Výzk. Čech*, Praha, 4 : 677-944.

- 12/ ČELAKOVSKÝ L. (1891): Resultate der botanischen Durchfororschung Böhmens im Jahre 1900. - *Ibid.*, 1891: 3-49.
- 13/ DEMEK J. [ed.] (1987): Hory a nížiny. Zeměpisný lexikon České socialistické republiky. - 584 p., Praha.
- 14/ DIBLÍK J. (1928-33): Pamětní kniha obecní Čestic a Horek častolovských. Květena Čestic a okolí. - Ms., nepag. [Depon. in: OÚ Čestice.]
- 15/ DOČKAL J. (1963): Pomístní jména na katastru obce Čestice n. Orl. - Ms., 7 p. [Depon. in: Archiv úseku onomastiky Ústavu pro jazyk český AV ČR Praha.]
- 16/ DOMEČKA L. (1912): Hradecký kraj ve Vil. Friedricha „Historickém zeměpise Čech“. - In: *Hradecký kraj*, Jaroměř, 7/1: 134-138.
- 17/ DOMIN K. (1943): Nové příspěvky k poznání květeny v povodí Tiché Orlice mezi Choconí a Ústím nad Orlicí a v údolí Třebovky u České Třebové. Studie o původu a složení východočeské květeny. Část VIII. - *Rozpr. Čes. Akad. Věd*, Praha, 53/21: 1-42.
- 18/ DURDIL E. (1923): XVII. Vodohospodářské práce. - In: SVOBODA A. [red.], *Rychnovsko a Kostecko. Vlastivědný sborník z prací učitelstva obou okresů*, p. 383-387, Rychnov n. Kn.
- 19/ DVOŘÁK A. (1914), GRANÁT F. (1915-1926): Památní kniha města Kostelce n. Orlicí. II. - Ms., 396 p. [Depon. in: SOKA Rychnov n. Kn., fond: AM Kostelec n. Orl., č. inv. 178, kn. č. 99.]
- 20/ FALTYS V. (1995): Přehled vyhynulých, nezvěstných a ohrožených taxonů cévnatých rostlin na území východních Čech. - 24 p., Pardubice.
- 21/ FALTYS V. (2006): Botanické záhady přírodní rezervace Peliny. - In: ŠTAFEN Z. et al.: *Houby zámeckého parku v Chocni*, ed. Mykol. Klub v Chocni, p. 16-18.
- 22/ HADAČ J. (1948): Příspěvek k rozšíření *Dianthus carthusianorum* L. v severovýchodních Čechách. - *Sborn. Klubu Přírod.*, Pardubice 1: 1-8.
- 23/ HAVLÍČKOVÁ J. (1983): *Carex flava*-complex in the Czech lands. II. Notes on the geographical distribution. - *Preslia*, Praha, 55/3: 245-263.
- 24/ HEJNÝ S. et SLAVÍK B. [eds.] (1990): Květena České republiky. 1. - 557 p., Praha.
- 25/ HEJNÝ S. et SLAVÍK B. [eds.] (1990): Květena České republiky. 2. - 540 p., Praha.
- 26/ HEJNÝ S. et SLAVÍK B. [eds.] (1992): Květena České republiky. 3. - 542 p., Praha.
- 27/ HROBAŘ F. (1931): Květena Kostecka a Rychnovska. Soustavný přehled prvků rostlinných a jejich stanovišť. - 129 p., Hradec Králové.
- 28/ HROBAŘ F. (1936): První doplněk ke „Květeně Kostecka a Rychnovska“. - 4 p. (nepag.), Vamberk.
- 29/ HROBAŘ F. (1940): Staré a památné stromy na Rychnovsku n. Kněžnou. -100 p., Praha.
- 30/ HROBAŘ F. (1946): Druhý doplněk ke „Květeně Kostecka a Rychnovska“. - 32 p., Vamberk.
- 31/ HROBAŘ F. (1974): Úvahy o květeně Kostecka, Rychnovska a Žamberska. - In: *Orlické hory a Podorlicko*, Hradec Králové, 6: 15-51.
- 32/ HROBAŘ F. (s. a.): Hrobařova korespondence. - Ms. [Depon. in: Archiv bot. sekce soukr. ekofirmy Natura Dobré].
- 33/ HUDEC K. et ČERNÝ W. [red.] (1977): Fauna ČSSR. Ptáci-Aves. II. - 893 p. + bar. příl., Praha.

- 34/ CHRTKOVÁ-ŽERTOVÁ A. (1974): The distribution of *Vicia cassubica* in Czechoslovakia. - *Folia Geobot. Phytotax.*, Praha, 9/2: 167-178.
- 35/ JAROMĚŘSKÝ J. et ŠVANDELÍK J. (1976): Pomístní jména na katastru Rašovic. - Ms., 2 p. [Depon. in: Archiv úseku onomastiky Ústavu pro jazyk český AV ČR Praha.]
- 36/ JIRÁSEK T. [ed.] (2000): ÚPO Očelice - Městec nad Dědinou. Průzkumy a rozborů. - Ms. [Depon. in: ORR MÚ Rychnov n. Kn.]
- 37/ JIRÁSEK T. [ed.] (2005): ÚPO Kostecké Horky. Koncept řešení. 1. Průvodní zpráva. - Ms., 71 p. [Depon. in: OÚPSÚ MÚ Kostelec n. Orl.]
- 38/ JÍZBA J. (1936-7): Místopis a veřejná správa Kostecka a Rychnovska. - 264 p., Vamberk.
- 39/ JUZA J. et ŠROM J. (1982): Správní vývoj okresu Rychnov n. Kn. - 117 p., Rychnov n. Kn.
- 40/ JUZA J. [red.] (2001): Významné osobnosti okresu Rychnov n. Kn. - 396 p., Rychnov n. Kn.
- 41/ JUZA J., MACH J. et MATOUŠ V. (2002): Pověsti z Orlických hor a Podorlicka. - 397 p., Rychnov n. Kn.
- 42/ KAPLAN Z. (1996): Závěrečná zpráva z botanického inventarizačního průzkumu lokality Chlum u Čestic. - Ms., 18 p. [Depon. in: OŽP MÚ Kostelec n. Orl.]
- 43/ KAPLAN Z. (1998): Doplněk k rozšíření některých druhů rostlin v České republice. - *Zpr. Čes. Bot. Společ.*, Praha, 33/2: 177-185.
- 44/ KAPLAN Z. [ed.] (2005): Výsledky floristického kurzu České botanické společnosti v Kostelci nad Orlicí (4.-10. července 2004). - *Ibid.*, 2005/1: 1-76.
- 45/ KOPECKÁ J. (1980): Odvodnění pozemků a úprava odpadů JZD Častolovice. - Ms., 5 p. + mapy, [Prův. zpráva + mapy I: 25 000 a 1 : 2 880, depon. in: Archiv OŽP MÚ Rychnov n. Kn.]
- 46/ KOPECKÝ K. (1888): Analytická květena okolí města Rychnova n. Kn. (část III). - In: *Výroční zpráva c. k. státního vyššího gymnasia v Rychnově n. Kn.*, p. 1-127.
- 47/ KRČAN K. (1945): Soupis rostlin na význačných botanických lokalitách na Novoměstku n./Met. - Ms., 20 p. [Depon. in: MVČ Hradec Králové, kopie MGOH.]
- 48/ KRČAN K. (s. a.): Seznam rostlin (namnoze vzácnějších) několika známých mně lokalit v okolí Nového Města n./Met., Opočna a Čes. Skalice. - Ms., 18 p. [Depon. in: BÚ AV ČR (u dr. F. Krahulce), kopie AOPK ČR Pardubice a MGOH Rychnov n. Kn.]
- 49/ KRČAN K. et KOPECKÝ K. (1960): Příspěvek ke květeně Opočenska a bližšího okolí Týniště n. O. - *Acta Mus. Regimae hradec.*, Hradec Králové, ser. A: sci. natur., 2: 149-190.
- 50/ KUBÁT K. (1977): *Botrychium matricariifolium* in der ČSR. - *Preslia*, Praha, 49/4: 329-335.
- 51/ KUBÁT K. (1986): Červená kniha vyšších rostlin Severočeského kraje. - 141 p., Praha.
- 52/ KUBÁT K. [ed.] (2002): Klíč ke květeně České republiky. - 927 p., Praha.
- 53/ KUBCOVÁ D. (1991-20024): Kroniky obce Hřibiny-Ledská. Díl 1 a 2. - Ms., 303 + 66 p. [Depon. in: OÚ Hřibiny-Ledská.]
- 54/ KUBELKOVÁ J. (1955): Společenstva slatinných luk v oblasti Týniště a Opočenska. - Ms., 101 p. [Dipl. pr., depon. in: MGOH Rychnov n. Kn.]
- 55/ LAŠEK G. J. (1884): Hejtmanství rychnovské. Díl první: Okres Kostecký nad Orlicí. - 331 p., Velké Meziříčí.

- 56/ LÁZŇOVSKÝ B. [red.] (1937): Průvodce po Československé republice. I. č. Země Česká. IV. sv. Severní a severovýchodní Čechy. - 517 p., Praha.
- 57/ MARTÍNEK J. (1973): Pomístní jména na katastru Olešnice u Rychnova n. Kn. - Ms., 5 p. [Depon. in: Archiv úseku onomastiky Ústavu pro jazyk český AV ČR Praha.]
- 58/ MELZER M., SCHULZ J. et al. (1993): Vlastivěda šumperského okresu. - 585 p., Šumperk.
- 59/ MIKULA A. (1975): Ptačí svět. - 204 p., Praha.
- 60/ MIKYŠKA R. (1967): O rozšíření některých lesních a lemových druhů v severovýchodních Čechách. - *Preslia*, Praha, 39/2: 178-197.
- 61/ MORAVEC J. et al. (1995): Rostlinná společenstva České republiky a jejich ohrožení. 2. vyd. - *Severočes. Přír.*, Litoměřice, suppl. 1/1995: 1-206.
- 62/ MUSIL F. et SVOBODA L. (1998): Hrady, zámky a tvrze okresu Rychnov nad Kněžnou. - 224 p. + příl., Ústí n. Orł.
- 63/ NÁLEVKA B. (1977): Půdní poměry. - In: ROČEK Z. [ed.]: *Příroda Orlických hor a Podorlicka*, Praha, p. 287-306.
- 64/ NEUHÁUSLOVÁ Z. et MORAVEC J. [red.] (1997): Mapa potencionální přirozené vegetace České republiky 1 : 500 000. - Botanický ústav AV ČR, Průhonice.
- 65/ NOVOTNÝ K. [ed.] (1997): ÚPSÚ Čestice. Průvodní zpráva. - Ms., nepag. [Depon. in: OÚPSÚ MÚ Kostelec n. Orł.]
- 66/ NOVOTNÝ K. (2003): ÚPSÚ Čestice. Změna č. 2. - Ms., nepag. [Depon. in: Ibid.]
- 67/ PALACKÝ F. (1848): Popis království českého. - 608 p., Praha.
- 68/ PALACKÝ F. (s. a.): Dějiny národu českého v Čechách a na Moravě. Dle původních pramenův. Díl I. Od prvověkosti až do roku 1253. - 554 p., Praha.
- 69/ PROFOUS A. (1947-1951): Místní jména v Čechách, jejich vznik, původní význam a změny. I. (A-H), II (CH-L), III (M-Ř). - 726 + 705 + 629 p., Praha.
- 70/ PROKEŠ K. [red.] (1946): Nové floristické nálezy ze severovýchodních Čech. II. - *Věstn. Král., Čes. Společ. Nauk*, Praha, cl. math.-natur., 27/1944: 1-10.
- 71/ PROCHÁZKA F. (1970): Chráněné druhy rostlin ve sbírkách Východočeského muzea v Pardubicích. - *Pr. a Stud.-Přír.*, Pardubice, 2: 53-79.
- 72/ PROCHÁZKA F. (1980): Současné změny východočeské flóry a poznámky k rozšíření chráněných druhů rostlin. - 134 p., ed. K MVČ Hradec Králové.
- 73/ PROCHÁZKA F. [ed.] (2001): Černý a červený seznam cévnatých rostlin České republiky (stav v roce 2000). - *Příroda*, Praha, 18: 4-146.
- 74/ RABYŠKA J. (1887-1896), DVOŘÁK A. (1896-1913): Památní kniha města Kostelce n/Orlicí. - Ms., 396 p. [Depon. in: SOKa Rychnov n. Kn., fond AM Kostelec n. Orł., č. inv. 176, kn. č. 97.]
- 75/ REŽNÝ K. (1958): Nezápadnější výběžek Orlických hor. - In: *Hradecký kraj*, 2: 43-47.
- 76/ REŽNÝ K. (1976): Rychnovsko. (Zeměpisné vycházky). - 118 p. + příl., Rychnov n. Kn.
- 77/ REŽNÝ K. (1977): Zeměpisné poměry. - In: ROČEK Z. [ed.]: *Příroda Orlických hor a Podorlicka*, Praha, p. 229-286.
- 78/ ROHLENA J. (1923): Příspěvky k floristickému výzkumu Čech III. - *Čas. Mus. Král. Čes.*, Praha, sect. natur., 97: 88-95, 127-134.
- 79/ ROHLENA J. (1929): Příspěvky k floristickému výzkumu Čech. IX. - *Ibid.*, 103: 1-17, 65-76.
- 80/ ROHLENA J. (1930): Příspěvky k floristickému výzkumu Čech. X. - *Ibid.*, 104: 1-16, 69-78.
- 81/ ROHLENA J. et DOSTÁL J. (1936): Příspěvky k floristickému výzkumu Čech. XII. - *Ibid.*, 110: 22-45.

- 82/ RUNKAS J. (1966-1970), ŘEHÁK J. (1970-1971) et JANOUCHOVÁ J. (1971-1975): Kronika obce Rašovic. Díl II. - Ms., 109 p. [Depon. in: MÚ Týniště n. Or.]
- 83/ ŘIVNÁČ F. (1882): Řivnáčův průvodce po Království českém. - 501 p., reed. Basck, Praha 2001.
- 84/ SEDLÁČEK K. et al. (1988): Červená kniha ohrožených a vzácných druhů rostlin živočichů ČSSR. 1. Ptáci. - 176 p., Praha.
- 85/ SCHALLER J. (1790): Topographie des Königreich Böhmen, darinn alle Städte, Flecken, Herrschaften, Schlösser, Landgüter, Edelsitze, Klöster, Dörfen, wie auch verfallene Schlösser und Städte unter der ehemaligen, und jetzigen Benennungen samt ihren Merkwürdigkeiten beschrieben werden. Fünffzehnter Theil. Königgrätzer Kreis. - 250 p., Prag und Wien.
- 86/ SITNÝ J. (1992): Současný stav květeny na území Dobrušky a v jejím blízkém okolí. - Ms., 68 p. [Depon. in: Archiv MGOH Rychnov n. Kn.]
- 87/ SLAVÍK B. (1986): Fytokartografické syntézy ČSR. - 199 p., Průhonice u Prahy.
- 88/ SLAVÍK B. [ed.] (1995): Květena České republiky. 4. - 529 p., Praha.
- 89/ SLAVÍK B. [ed.] (2000): Květena České republiky. 6. - 770 p., Praha.
- 90/ SLAVÍK B. et al. (1989): Vybrané ohrožené druhy flóry ČSR. - *Studie ČSAV*, Praha, 10/1989: 1-163.
- 91/ SLAVÍK J. (2003): Náhon Alba, opomíjený rybníční a mlýnský kanál Častolovice-Třebechovice. - In: *Sborník referátů se semináře Vodní mlýny*, Vysoké Mýto, p. 49-53.
- 92/ SOMMER J. G. (1836): Das Königreich Böhmen statistisch-topographisch dargestellt. Vierter Band. Königgrätzer Kreis. - 388 p., Prag.
- 93/ SOUČEKA A. (1927-39): Pamětní kniha obce Olešnice. - Ms., 313 p. [Depon. in: OÚ Olešnice u R. K.].
- 94/ SOUČEKA. (1946): Ostružiníky a růže na Kostelecku a Rychnovsku. (Příspěvek ke květeně Kostelecka a Rychnovska.) - 8 p., Olešnice u R. K. - Vamberk.
- 95/ SOUČEKA A. (s. a.): Floristický materiál ke květeně Kostelecka a Rychnovska. - Ms. [Depon. in: Archiv bot. sekce soukr. ekofirmy Natura Dobré].
- 96/ STANĚK J. (1988): Orlické hory. Turistický průvodce ČSSR. Sv. 32. - 314 p., Praha.
- 97/ STRÁNĚK J. et HOLLMANN J. (1961): Odvodnění pozemků pro JZD Čestice, okr. Rychnov n./Kn. - Ms. + mapy [Techn. zpráva + mapy Situace „Lipská“ a „Horecká“ 1: 2 880, depon in: Archiv OŽP MÚ Rychnov n. Kn.]
- 98/ SVOBODA A. (1923): I. Popis zeměpisný. - In: SVOBODA A. [red.], *Rychnovsko a Kostecko. Vlastivědný sborník z prací učitelstva obou okresů*, p. 3-53.
- 99/ SVOBODA J. et ŠMILAUER V. et al. (1960): Místní jména v Čechách, jejich vznik, původní význam a změny. V. Dodatky k dílu Antonína Profouse. - 670 p., Praha.
- 100/ ŠITA F. et BRADNA J. (1971): Několik poznámek k mineralogii Orlických hor a předhoří. - *Pr. a Stud.-Přír.*, Pardubice, 3: 13-16.
- 101/ ŠITA F. et BRADNA J. (1981): Přehled hlavních mineralogických lokalit na území Orlických hor a podhůří - II. - *Acta Mus. Reginaehradec.*, Hradec Králové, ser. A: sci. natur., 1981/16: 103-105.
- 102/ URBAN E. (1924-1928): Pamětní kniha obecní Čestic a Horek častolovských. - Ms., nepag. [Depon. in: OÚ Čestice.]
- 103/ VÁLEK B. (1948): Caricetum Davallianae bohemicum (Klika) v severovýchodních Čechách. Sociologicko pedologická studie slatinných luk v severovýchodních Čechách. - *Spisy Přírod. Klubu Sv. Čech*, Hradec Králové, 1: 1-47.
- 104/ VANICKÝ J. (1914-1958): Pamětní kniha obce Hřibin. - Ms., 25 p. [Depon. in: OÚ Hřibiny-Ledská.]

- 105/VANÍČKOVÁ D. [ed.] (2001): ÚPO Hřibiny-Ledská. 1. Průvodní zpráva. - Ms., 45 p. [Depon. in: Ibid.]
- 106/VODÁK V. (1926): Botanický popis okresu novoměstského (Květena Novoměstska n. Met.) - Ms., 47 p. (opis dr. V. B. Poláček, listopad 1968 - „jen speciální mne zajímavější části“) [Depon. in: MGOH Rychnov n. Kn.; orig. depon. in: SOKA Rychnov n. Kn., f. - DF Dobruška, Pozůstalost Václav Vodák, č. inv. 37, kart. č. 31, kn. č. 160.]
- 107/VOŠKERUŠOVÁ H. (2002): Fytogeograficky významné druhy regionu Orlických hor a Podorlicka. I. Kozinec písečný (*Astragalus arenarius* L.). - In: *Orlické hory a Podorlicko*, Rychnov n. Kn., 12: 9-15.
- 108/VOŠKERUŠOVÁ H. (2004): Závěrečná zpráva NATURA 2000. H 0138 Orlice u Čestice (okres Rychnov nad Kněžnou). - Ms., 71p. [Depon. in: Archiv MGOH Rychnov n. Kn.]
- 109/VOŠKERUŠOVÁ H. (2005): Od přírodovědecky cenných lokalit Častolovicka k místním a pomístním názvům I. - In: *Orlické hory a Podorlicko*, Rychnov n. Kn., 13: 229-261.
- 110/ZAŇKA J. (1914-1930), VANICKÝ J. (1930-1952): Pamětní kniha pro obec Hřibiny. - Ms., 60 p. [Depon. in: OÚ Hřibiny-Ledská]
- 111/ZÁRUBOVÁ-PRAUSOVÁ R. et SAMKOVÁ V. (2001): Výsledky floristického a fytoocenologického výzkumu na lokalitě „Mazurovy chalupy“ u Hoděšovic. - *Acta Mus. Reginaehradec.*, Hradec Králové, ser. A: sci. natur., 28: 223-48.
- Katastrální mapa obce Častolovice včetně částí Hřibiny a Paseky z roku 1840. - [Depon. in: SOKA Rychnov n. Kn., kart. č. 155.]
- Katastrální mapa obce Čestice a části Horka z roku 1840. - [Depon. in: Ibid., kart. č. 156.]
- Katastrální mapa obce Olešnice u Rychnova n. Kn. z roku 1840. - [Depon. in: Ibid., kart. č. 159.]
- Mapa bývalého pozemkového katastru Čestice a Častolovické Horky 1 : 2 880. Stav 1840-1943. - [Depon. in: Pozemková kniha katastrálního pracoviště KÚ pro Královéhradecký kraj v Rychnově n. Kn.]
- Mapa evidence nemovitostí katastru Čestice a Častolovické Horky 1: 2 880. Stav 1979-2005. - Praha 1980. [Depon. in: Ibid.]
- Porostní mapy LHO zařizovací obvod „Rychnov n. Kn. Hory a Předhůří 1 : 10 000. - č. 13, 14, 20, 21, Praha 2001-2010. [Depon. in: OŽP MÚ Kostelec n. Orl.]
- Státní mapy 1 : 5 000 - odvozené z roku 1954. Rychnov nad Kněžnou 6-6, 6-7, 7-5, 7-7, 8-7. - [Depon. in: Okresní meliorační správa Rychnov n. Kn.]
- Typologická mapa LHC Sternberg - Týniště nad Orlicí 1 : 10 000. Stav k 1. 1. 1996. - Hradec Králové.
- Základní půdní mapy pro okres Rychnov n. Kn. 1 : 10 000: M - 33 - 69 - C - b - 1, 2. - In: JEDLIČKA J. et al. (1968-70): Půdy okresu Rychnov n. Kn., genetická a agronomická charakteristika. - Ms., 171 p. + přílohy [Depon. in: Pozemkový úřad Rychnov n. Kn.; mapy ed. Inženýrská geodézie Brno, závod Pardubice]
- Mapa bývalého pozemkového katastru Čestice a Častolovické Horky 1 : 2 880. Stav 1840-1943. - [Depon. in: Pozemková kniha katastrálního pracoviště KÚ pro Královéhradecký kraj v Rychnově n. Kn.]
- Mapa evidence nemovitostí katastru Čestice a Častolovické Horky 1 : 2880. Stav 1979-2005. - Praha 1980. [Depon. in: Ibid.]